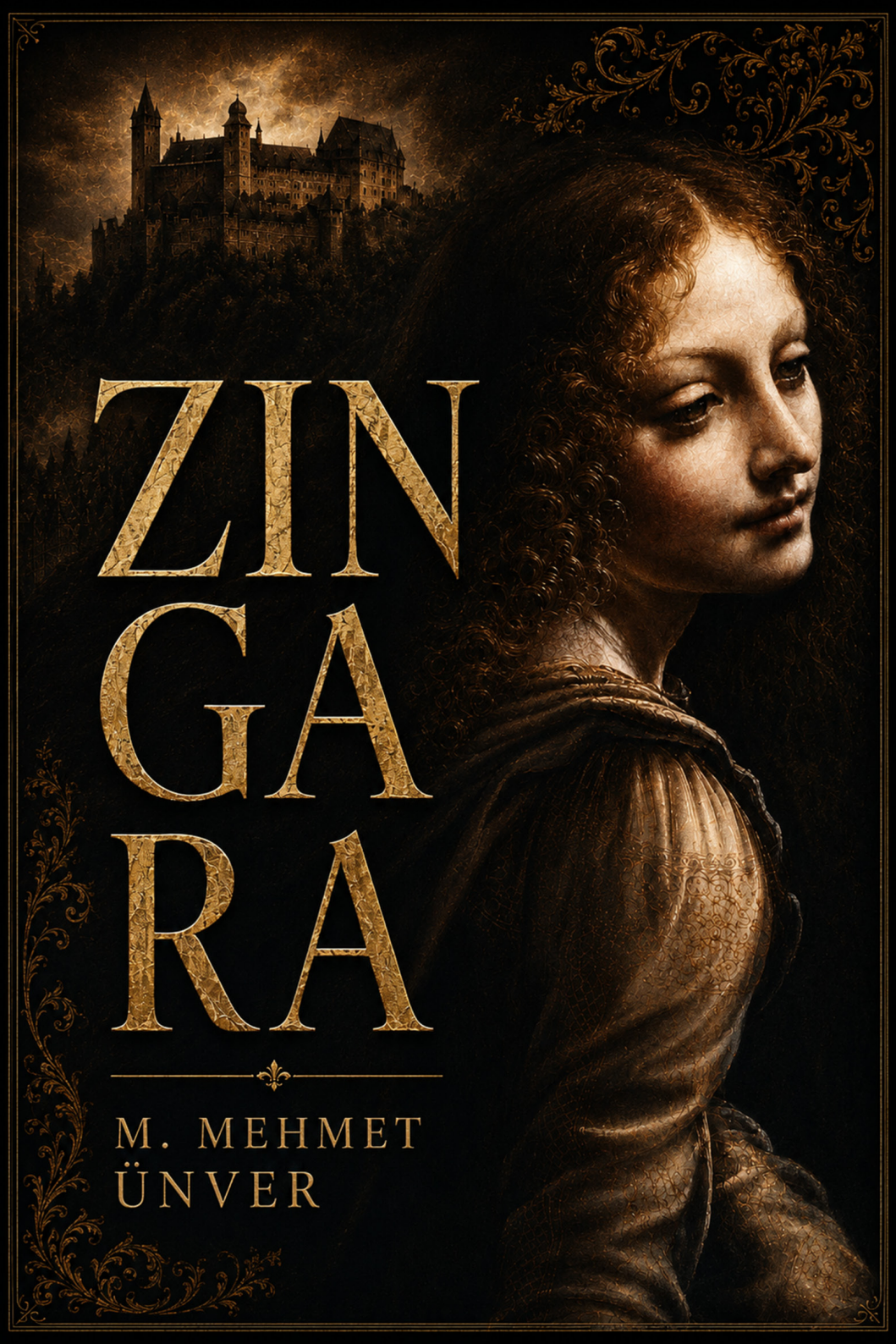

ZIN GA RA

M. MEHMET
ÜNVER

ZINGARA

M. Mehmet Ünver

Savaşın ve aşkın bütün
mağdurları için kaleme aldığım
bu eseri sevgili eşim Şekibe'ye
armağan ediyorum...

Teşekkür

Zingara eserinin olgunlaşmasında, her satırın duygusunu sabırla yoğuran, romanın yolculuğuna ışık tutan editörüm Özcan Özen Bey ile dostlarım Emin Kalça, Deniz Köşker, Nihal Olgun ve Mefaret Gültekin'e okuyucu huzurunda derin bir minnetle teşekkür ederim.

Bu roman yalnızca bir yazarın değil, bir dostluğun, ortak bir inancın ve paylaşılmış insan emeğinin ürünüdür.

Ayrıca araştırmalarım sırasında, sabır ve incelikle bana yol gösteren Coburg Belediyesi Arşivi Müdürü Michael Tröbs'e, Aziz Moriz Kilisesi Rahibi ve Yazar Rainer Axmann'a, Erfurt Piskoposluğu Arşiv Müdürü Dr. Michael Matscha'ya, Erfurt Belediyesi Arşiv Müdürü Walter Blaha'ya teşekkür borçluyum.

M. Mehmet Ünver
Bochum, 25.11.2005 (Zingara'nın Aşkı)

1. Bölüm

Erlangen, Haziran 1525

Erlangen ormanında ateş yanıyordu. Ama kimse ısınmak için yaklaştırmıyordu.

Çamların arasındaki cılız alev, bir mumun sönmeden önceki son titreyişi gibi çevresindeki yüzleri kısa kısa aydınlatıyor, ardından karanlık onları yeniden yutuyordu. Çökük gözler, çatlamış dudaklar, kirin ve uykusuzluğun içine gömülmüş yanaklar bir an görünüp kayboluyordu. Isı uzak, güven daha da uzaktı. Çam iğnelerinin altında nefesler kısa, konuşmalar ölçülüydü. Herkes söyleyeceği sözü önce kendi içinde tartıyordu.

Adamlar Frankenhause'n'den sağ çıkmıştı, ama artık birbirlerinin yüzüne eskisi gibi bakamıyorlardı. Kimi tarlasını, kimi karısını, kimi de Tanrı'ya duyduğu son güveni geride bırakmıştı. Neden orada olduklarını kimse sormuyordu. Sorulsa, cevap verebilecek biri var mıydı, belli değildi.

Gündüzleri sık çamların altına sınıyor, geceleri ıslak köklerin arasında dişlerini sıkarak bekliyorlardı. Yolda rastladıkları kimi manastırları ateşe veriyorlardı. Bunu intikam için mi, korkudan mı, yoksa hâlâ diri olduklarını haykırmak için mi yaptıklarını kendileri de bilmiyordu. Duman giysilerinin her lifine işlemiş, tenlerine sinmişti.

Ormanda saklanmak insanı sessizce tüketiyordu. Açlık, kuşku ve korku, prens askerlerinin kılıçlarından daha derine işliyordu. En masum söz bile kavgaya dönüşüyor, adamlar birbirlerinin yüzünde kardeşlikten çok saklanmış bir öfke arıyordu.

Andreas Barthel, bir adamın kaşındaki yarayı sarmaya çalışıyordu. Elindeki bez parçası koyu kana bulanmıştı. Bezi yaradan çektiğinde parmaklarının arasına bulaşan kan, geceyi daha da ağırlaştırdı.

Yaralı adam başını kaldırdı. Gözleri önce Andreas'ın eline takıldı, sonra hızla kaçtı. İri gövdesine rağmen omuzları çökmüş, oturuşu küçülmüştü.

Başka biri ateşin kenarından bir avuç soğuk kül getirdi. Kül, elden ele dolaşan son bir umut gibiydi. Andreas külü yaranın üzerine bastırıldığına adam dişlerini sıktı, boğazından boğuk bir inilti çıktı. Andre-

as bir eliyle onun başını tuttu, öteki eliyle bezi yaranın üzerine bastırıldı.

“Buna da razı ol.”

Adam gözlerini kaçırdı.

“O başlattı. Koca gövdesine güveniyor.”

“Ben her kavganıza yetişemem. Bu böyle gitmez.”

Yara sarılınca adam başını eğdi.

“Sağ ol.”

Ayağa kalkıp ateşin başındaki arkadaşlarının yanına döndü. Hiçbir şey olmamış gibi oturdu, alçak sesle konuşmalara karıştı. Fakat sesi eskisinden daha uzak, daha katıydı.

Andreas yalnız kaldı. Ateşten uzaklaşıp çam gövdelerinin arasında ağır adımlarla yürümeye başladı. Bastığı kuru dallar çıtırdıyor, ardından orman yeniden sessizliğe gömülüyordu. Rüzgâr dalların arasından geçtikçe ateşin ışığı yüzünde parçalanıyordu. Bir karanlığa, bir közlere bakıyordu.

Omuzları çökmüş, nefesi daralmış, bakışları boştu.

Adamları nereye götüreceğini bilmiyordu.

Omuzları belli belirsiz titredi. Taşdığı, verilmiş bir kararın değil, karar verememenin ağırlığıydı.

Ateşin başında ihtiyar Peder Bernhard, Niklas'ın karşısında oturuyordu. Dizlerini birbirine bastırmış, ellerini ısıtmaya çalışıyordu. Parmakları yine de titriyordu.

“Kardeşim,” dedi kırılğan bir sesle, “kiliseyi reddederek Tanrı'yı da mı reddediyorsun?”

Niklas başını kaldırdı. Yüzündeki is lekeleri, eski yaralar gibi duruyordu. Dudaklarının kenarı kurumuştı. Parmağıyla külün üzerinde bir çizgi çekti.

“Çaresizliğin kilisesinde çoktan vaftiz edildim, Peder. İsa ne zaman benim sesimi duydu?”

Bernhard sustu. Bir süre sonra yeniden konuştu.

“Ondan koparsan geriye ne kalır?”

Niklas ateşe baktı.

“Frankenhausen'de yere serilenler de ona tutunuyordu.”

Andreas yürümeyi bıraktı. Duman gözlerine doldu. Elinin tersiyle yüzünü sildi, fakat konuşmadı.

Közlerin kenarında birkaç mantar cızlıyor, ağır kokuları çevreye yayılıyordu. Koku iştah açmaktan çok açlığı hatırlatıyordu. Adamların mideleri gurulduyor, herkes duymamış gibi davranıyordu.

Ulrich karanlığın içinden çıktı. Üstü başı lime limeydi. Sağ omzundaki kurumuş kan, yıpranmış gömleğinde koyu bir leke hâlinde sert-

leşmişti.

“Bana da bir şey bıraktınız mı? Aç karnına nöbet tuttum.”

Michel elindeki mantarı uzattı.

“Al, kardeşim. Benim canım istemiyor.”

Ulrich mantarı aldı. Teşekkür etmek istedi, ama sesi çıkmadı. Mantarın ağır kokusu burnuna gelince yüzünü buruşturdu. Yine de küçük bir parça ısırdı.

Michel ayağa kalkıp Andreas’ın yanına gitti. Ateşin kızılığında yüzü olduğundan daha küçük, daha yorgun görünüyordu.

“Düşündün mü?”

Andreas cevap vermedi.

“Bu gece yürürsek izimizi kaybettiririz,” dedi Michel. “Kuzeye gideriz. Öyle uzaklara ki kimse peşimize düşemez.”

Andreas başını iki yana salladı. Bakışları közlere takılı kaldı. Kaçmak, geride kalanların yükünü taşımak mıydı, yoksa yalnızca kendi derisini kurtarmak mı?

“Kaçarsak yalnız canımızı kurtarıyoruz,” dedi sonunda. Sesi ince bir itiraf gibiydi. “Bunca kanın üstüne bu bize yeter mi?”

Michel’in yüzü ateşin kızılığında daha da küçüldü.

“Bilmiyorum. Benimki yalnız yorulmuş bir adamın umudu.”

Bir süre yan yana durdular. Sonra birlikte ateşin başına döndüler.

Markus anlatıyordu:

“Mühlhausen teslim oldu.”

Michel başını çevirdi.

“Ne anlatıyorsun yine? Bu kaçınıcı?”

Andreas ona kısa ve sert bir bakış attı.

“Bırak, Michel.”

Markus konuşmayı sürdürdü.

“Müntzer’i de Frankenhausen’dan sonra kaçarken yakalamışlar. Ellerini zincirleyip Heldenhausen’e götürmüş, işkence etmişler. Yine de pişman olduğunu söylememiş, diyorlar.”

Ateşten bir kıvılcım yükseldi. Bir an havada asılı kaldı, sonra söndü.

Ulrich elindeki mantarı ağzına götürmeden önce durdu.

“Mühlhausenlilerden silah bırakmalarını isteyen mektubu yazan kim?”

“İşkence altındaydı,” dedi Markus. “Ne kadarını kendi iradesiyle yazdığını Tanrı bilir.”

Ulrich mantarı ağzına attı. Uzun uzun çiğneyip yuttu.

“Yine de insanın içine şüphe düşüyor.”

“Bunlar bizi birbirimize düşürmek için uydurulmuş sözler,” dedi

Niklas. "Müntzer kendi davasına ihanet etmez."

"Biz de Frankenhausen'den kaçtık," dedi Ulrich. "Yaralıları geride bırakan oldu. Silahını atıp canını kurtaran oldu. O zaman hepimiz da-vamıza ihanet etmiş sayılmaz mıyız?"

Niklas öne eğildi.

"Kaçmakla prenslerin önünde diz çökmek bir mi?"

Soru havada asılı kaldı. Cevap yerine rüzgâr çamların arasından geçti, kuru iğneleri yere döktü.

"İşkence görmedin," dedi Markus. "İnsan orada ne söyler, neye razı olur, bilmiyorsun."

Niklas gözlerini ona dikti.

"Sen biliyor musun?"

Markus'un dudakları aralandı, fakat hemen cevap veremedi.

"Bilmiyorum."

Avuçlarını ateşe doğru uzattı.

"Bir arabacıdan duydum," diye devam etti. "O da olayı görenlerden işitmiş. Müntzer, 'Her şey ortak olmalı. Herkese ihtiyacı kadar veril-meli,' demiş. Prens de öfkelenip 'Bu, Şeytan'ın öğretisi!' diye bağır-mış."

Ulrich acı acı güldü.

"Olayı görenlerden işiten bir arabacı... Her ağızda başka bir Münt-zer. Tanrı bilir, bizim yaptıklarımız nasıl anlatılacak. Yaktığımız ma-nastırlarda yalnız bize zulmedenler mi vardı?"

Niklas ona sertçe baktı.

"Şimdi rahiplere mi acıyorsun?"

Ulrich ateşten gözlerini ayırmadı.

"Kime acıdığımı bilmiyorum. Belki kendimize."

Sözleri, ateşin son kızılığında kayboldu.

Peder Bernhard ellerini dizlerine bastırdı. Gözleri yere takılıydı.

"Müntzer davadan dönseydi bile onu bağışlayacaklarını mı sanıyor-sunuz?" dedi. "Prensler hükmünü çoktan vermişti."

Markus'ın sesi alçaldı.

"Başını kesmekle de yetinmemişler. Son isteğine rağmen eşyalarını Otilie'ye vermemişler. Çocuğuyla ortada kalmış."

Ulrich'in yüzü soldu.

"Bizi de öldürürlerse ardımızda kim kalacak?" diye fısıldadı.

Kimse cevap vermedi.

Ateşten son bir çıtırtı geldi. Rüzgâr yeniden çamların arasından geç-ti. Kuru iğneler ağır ağır yere döküldü.

Andreas yavaşça çömeldi. Elini toprağa koydu. Parmakları külle ka-

rışmış nemli yapraklara değdi. Avucuna biraz toprak aldı.

Toprak, kül ve kanın kokusu birbirine karışmıştı.

Bir süre avucundakine baktı. Gözleri sanki uzak bir hatırayı aradı, fakat bulamadı. Parmaklarını kapattı. Ardından elini yeniden açıp toprağı yavaşça yere bıraktı.

Ateş söndü.

Küller hâlâ sıcaklığını koruyordu, ama ışık çekilmişti. Adamların yüzleri karanlıkta yalnızca solgun birer çizgi hâlinde seçiliyordu.

Kimse kalkmadı.

Kimse konuşmadı.

Uzun bir süre boyunca yalnızca gece vardı. Ardından birkaç ayak sesi duyuldu. Sesler, henüz seçilmemiş uzak bir yolun hayalini taşıyordu.

Orman, onları sessizce yutmaya hazırды.

2. Bölüm

Coburg, Haziran 1525

Veste tepesinden Coburg'a inen taş yolu serin bir sis kaplamıştı. Hans ile birkaç kale muhafızı Peder Balthasar'a eşlik ediyordu. Hans ile Peder önden, muhafızlar birkaç adım geriden yürüyordu. Ay ışığı taş duvarlara vuruyor, yüzlerini solgun birer madalyon gibi parlatıyordu.

Hans başını hafifçe eğdi.

"Bugün daha yorgun görünüyorsunuz, Peder."

Peder omuzlarını indirdi.

"Onları bekleyen ölüme hazırlamak kolay değil. Kimi ağlıyor, kimi tek kelime etmiyor. İnsan ölümün eşiğine gelince ya bütün günahlarını hatırlar ya da hiçbirini hatırlamak istemez."

Sis yamaçtan aşağı süzülüyordu. Uzakta Aziz Moriz'in çan kulesi, sisin içinde belirsiz bir gölge gibi duruyordu.

Hans bir süre sustu.

"Tanrı, krala ve kiliseye başkaldırmış bir isyancıyı yine de bağışlar mı?"

Peder adımlarını yavaşlattı.

"Pişmanlıkla gelen için merhamet kapısı kapanmaz."

Birkaç adım sonra sesi alçalarak devam etti:

"Luka İncili'nde şöyle yazar: Sizler kötü yürekli olduğunuz hâlde çocuklarınıza güzel armağanlar vermeyi biliyorsanız, gökteki Baba'nın dileyenlere Kutsal Ruh'u vereceğı çok daha kesin değil mi?"

Hans'ın çenesi kasıldı. Eli kılıcının kabzasına dokundu ve orada kaldı. "Ben onlara merhamet edilmesinden yana değilim."

Peder ona baktı.

"Çünkü onları hâlâ savaş meydanında görüyorsun."

Hans cevap vermedi. Gözlerini önündeki taşlara çevirdi; ama o taşların altında Frankenhausein'in çamuru hâlâ kurumamıştı.

"Cana kasteden biri nasıl bağışlanır?" dedi. "Bir adam eline tırpan alıp efendisine yürürse, bunun adı günah değil midir?"

"Günahdır," dedi Peder. "Ama son hüküm bize değil, Tanrı'ya aittir."

Hans'ın eli kılıcının kabzasından ayrıldı.

"Savaş meydanında Tanrı'nın hükmünü görmek zordu, Peder. Orada yalnız kan vardı."

Peder sustu. Sis ikisinin arasından geçip yola yayıldı.

"Kan da insanın gözünü bağlar," dedi sonra. "İnsan bazen adaleti bile yalnız kendi yarasından görür."

Hans başını kaldırıp Peder'in yüzüne baktı, ardından yeniden önüne döndü.

"Yara derinse başka türlü görmek kolay değil."

"Kolay değil," dedi Peder. "Ama insan yalnız kolay olanla yaşarsa, merhamete hiç sıra gelmez."

Bir süre daha konuşmadan yürüdüler.

Yokuş dikleşince Peder'in ayağının altındaki taş kaydı. Sendeleyince Hans hemen koluna girdi.

"Dikkat edin, Peder!"

Peder gülümsedi. Gözlerinin çevresindeki çizgiler derinleşti.

"Senin gibi bir askerin koluna girmiş bir rahip kolay kolay düşmez."

"Bu yol sizin için zahmetli."

"Hayat da bir yol değil mi?" dedi Peder. "İnsan yaşlandıkça taşıdığı yük ağırlaşır. Zamanla hem sırtı hem ruhu eğilir."

Belediye binasının bulunduğu pazar yerine vardıklarında Peder birden durdu.

Meydanın ortasında geniş bir tahta idam iskelesi yükseliyordu. Üzerine dört darağacı kurulmuştu. İlmikler rüzgârda hafifçe sallanıyordu. Henüz kimsenin boynuna geçmemişlerdi; ama meydanın havasını değiştirmeye yetmişlerdi.

Taze kesilmiş kerestenin reçine kokusu akşam nemine karışmıştı. Çekiş sesleri boş sokaklarda yankılanıyor, her vuruş yaklaşan sabahı biraz daha gerçek kılıyordu.

Peder ellerini göğsünün önünde birleştirdi. Dudakları kımıldadı,

fakat sesi çıkmadı.

Hans meydanan öbür ucunu işaret etti.

“Şu başlarındaki adam... Belediye başkanı değil mi?”

Peder başını salladı.

“Evet. Georg Goldschmied.”

Hans, marangozlara bağırarak adamı izledi. Goldschmied’in sesi meydana sert sert yankılanıyor, elindeki asayla kimi zaman tahtaları, kimi zaman işçileri işaret ediyordu.

“Tuhaf,” dedi Hans. “Sanki öfkelerini tahtadan çıkarıyor.”

“İsyanda kendi tarlaları yakılmıştı,” dedi Peder. “Şimdi küllerin üstüne sadakatini kuruyor.”

Hans alayla gülümsedi.

“Yani bu darağaçları onun duası.”

Peder gözlerini meydanandan ayırmadı.

“Belki de korkusunun kefareti.”

Bir süre konuşmadılar.

Reçine kokusu, sis ve yaklaşan ölüm aynı havada birleşmişti.

Peder, idam iskelesinin çevresinden dolanarak bir sokak ötedeki taş kiliseye yöneldi. Muhafızlar meydanandan kaldı. Hans onu rahip konutunun kapısına kadar götürdü.

Peder içeri girdi. Ahşap kapı yavaşça kapandı.

Hans pazar yerine döndüğünde gece daha da koyulaşmıştı. Sokaklar ıssızdı; meydananda ise çekiç ve hızar sesleri kesilmemişti. Marangozlar, nöbetçi askerlerin gözetiminde çalışıyor, sehpaları ilminlerin tam altına yerleştiriyordu.

Rüzgâr kalın ipleri hafifçe salladı.

Aziz Moriz’in çanları çalmaya başladı.

Bu ses dua gibi yükselmliyordu. Coburg’un taş sokaklarına yayılan soğuk bir haber gibiydi. Her yankıda evlerin pencereleri titredi, köpekler uludu, çocuklar sustu.

Hans durdu. Başını kaldırıp binaların ardından gelen çan sesini dinledi.

Sonra başını eğdi, yere tükürdü ve yoluna devam etti.

3. Bölüm

Gece ormana çökmüştü. Çam gövdeleri, ıslak toprak ve adamların yüzleri aynı karanlıkta eriyordu. Ateşin sıcaklığı çoktan çekilmişti; ne-

fesler kısa kısa buğuya dönüşüyordu.

Karanlığın içinden kuru bir çıtırtı geldi. Herkes başını çevirdi. Birkaç el bıçağa uzandı. Ulrich doğrulmaya çalıştı, fakat omzundaki yara izin vermedi.

Közlerin solgun kızılığında Christian'ın silueti belirdi. Tombul yüzü, tüylü şapkası ve temiz sayılabilecek giysileriyle sıradan bir esnafa benziyordu. Yaklaşırken bir an durdu, yakasını düzeltti, kuşağını yokladı. Ne selam verdi ne de gülümsedi.

Ateşin çevresindeki halkayı yararak içeri girdi. Kimsenin yüzüne uzun uzun bakmadan Andreas'ın karşısında durdu.

"Haberler kötü," dedi.

Kimse kıpırdamadı. Adamlardan birinin elindeki mantar yere düştü; adam farkına bile varmadı.

Andreas, Christian'ın yüzünü süzdü.

"Nerede kaldın? Üç gün oldu."

Christian gözlerini yere indirdi.

"Dolaştım. Konuştum. Dinledim."

"Şehirlere mi girdin?" diye sordu Michel.

Christian ona döndü.

"Tarlalardan öteye geçmedim. Bir köpeğin havlamasını bile göze alamadım."

Michel homurdandı.

"Buna inanmamı mı istiyorsun?"

"Tanrı adına, kardeşim."

Andreas araya girdi.

"Neler duydun?"

Christian'ın bakışları közlere kaydı. Solgun ışık yüzüne vurduğunda çenesinin titrediği görüldü.

"Coburg'da cumartesi idamlara başlayacaklar," dedi. Bakışları közlere kaydı. "Altmış üç kardeşimizi asacaklar. Köylüler huzursuz. Ama başkaldıracak kadar cesur değiller. Belki bana güvenmediler. Belki de korkuları öfkelerinden büyük."

"Tabii," diye homurdandı Michel. Sesinde taşkın bir acı vardı. "Ortalık yatıştı ya, şimdi sıra asmada."

Közlerin arasındaki ince bir dal kırılıp çöktü. Rüzgâr bir an uğuldayıp sustu.

Andreas sordu:

"Coburg buraya ne kadar uzak?"

"Fazla değil," dedi Christian. "Ama yollar göz altında."

“Gidip görmem gerek.”

Michel hemen ona döndü.

“Aklından geçen nedir?”

“Durumu yerinde görmeden bir şey söyleyemem.”

Michel, Andreas'ın kolunu tuttu.

“Ben Veste Kalesi'ni bir kez gördüm. Frankonya'nın üzerinde taş bir taç gibi yükselir. Muhafızı da çoktur, casusu da.”

Andreas, Michel'in elini nazik ama kesin bir hareketle kolundan uzaklaştırdı.

“Ne yapacaksın peki?” diye sordu Michel.

“Seyredecek değilim.”

Andreas yanındaki eski bez çuvala uzandı. Parmakları birkaç bez parçasının, kuru ekmek kırıntılarının ve yıpranmış iplerin arasında küçük bir tahta haça değdi. Haçı çıkarıp avucuna aldı. Çatlamış yüzeyinde közlerin kızıllığı gezindi. Başparmağını pürüzlü tahtanın üzerinde dolaştırdı.

Ne dua etti ne de dudaklarını kıpırdattı.

Haçı çuvalın dibine itti.

“Orada beni tanıyan yok,” dedi. “İdamlardan rahatsız olanlar vardır. Korktuğu için susanlar vardır. Belki birkaç adamı yanımıza çekeriz. Belki bir kapı aralanır.”

Michel başını salladı.

“Belki de seni o kapıda yakalarlar.”

“O da mümkün.”

“Seni yalnız göndermem.”

Andreas çevresine baktı. Adamlar yorgun, aç ve kararsızdı. Bazıları gözlerini kaçırdı. Bazıları vereceği kararı bekliyordu.

“İki adam yeter,” dedi. “Anton'la Simon.”

“Nöbetteler.”

“Değiştir onları. Sakallarını kazısınlar, yıkansınlar. Kapıdaki muhafızlar bizi kokumuzdan tanımasın.”

Michel duraksadı.

“Seninle gelmek isterdim.”

“Sen burada kal. Gözüm arkada kalmasın.”

Andreas çuvalın ağzını bağlayıp ona uzattı.

“Bunu yanında tut.”

Michel çuvalı aldı, başını eğip karanlığa doğru yürüdü.

Anton ile Simon hazır olduklarında közlerin son ışığı da sönmek üzereydi. Sakallarını aceleyle kazımış, gömleklerini dereye yıkamışlardı. Yine

de üzerlerinden ormanın, dumanın ve kaçak hayatın kokusu geliyordu.

Andreas çam dallarının arasından görünen birkaç yıldız baktı. Yerden su kırbaşını alıp omzuna astı.

Ateşin başındakilerden hiçbirini onu durdurmadı. Christian sessizce bir kenara çekildi.

Andreas arkasına bakmadı.

Anton ve Simon'la birlikte karanlığın içine yürüdü.

4. Bölüm

Coburg, 10 Haziran 1525

Cumartesi güneşi Coburg'un taşlarını erkenden kızdırmıştı. Daha günün başında ağırlaşan sıcak, yaklaşan ölümlerin sessizliğiyle birlikte şehrin üzerine çökmüştü.

Veste'den aşağı inen yol boyunca askerler iki yana dizilmiş, şehre gidenleri dar geçitlerden geçiriyordu. Zingara'nın kırmızı gövdeliğinin kumaşı terden sırtına yapışmıştı.

Kalabalığın arasında uzun saçlı Peter'i fark etti. Yamalı uzun üstlüğüyle başını öne eğmiş, ağır adımlarla ilerliyordu. Zingara adımlarını hızlandırıp yanına sokuldu.

"Selam."

Peter başını çevirdi. Bir an ona baktı.

"Sen Zingara'sın."

"Sen de Hans'ın kardeşisin. Annem söylemişti."

Peter kısa bir baş hareketiyle karşılık verdi. Yüzünde gençliğine yakışmayan bir solgunluk vardı. Gözleri gülmüyor, sanki daha şimdiden görmemesi gereken bir şeyi görmüş gibi duruyordu.

"Bazen seni görüyorum," dedi. "Prensin konutuna girip çıkıyorsun."

"Evet. Soylulara hizmet ediyorum."

"Şanslısın."

"Neden?"

"Hiç değilse kalede kalmana bir sebep var."

Zingara ona baktı.

"Senin yok mu?"

Peter önüne döndü.

"Henüz yok."

"Ben seni Hans gibi asker sanıyordum. Hep onların arasındasın."

“Hans’ı kalede zor durumda bırakmak istemiyorum.”

Kısa bir sessizlik oldu. Askerlerden biri bağırarak kalabalığı dar geçide doğru itti.

“Şehre mi gidiyorsun?” diye sordu Zingara.

“Herkes oraya gidiyor.”

“İdamları izlemeye mi?”

Peter bir süre cevap vermeden yürüdü.

“Bilmiyorum,” dedi sonunda. “Gitmemem gerektiğini biliyorum. Ama yine de gidiyorum.”

“Ben de gidiyorum,” dedi Zingara.

Peter’in bakışı kısa bir an onun yüzünde durdu.

“Asılanları izlemek hoşuna gitmeyebilir.”

Zingara cevap vermedi.

İkisi Spitaltor’dan şehre girdi. Askerler yolun ortasını boşaltmış, halkı iki yandaki dar alanlara sıkıştırmıştı. Taş kaldırımlar güneşin altında alev gibi yanıyor, pazar yerini boğuk bir uğultu dolduruyordu. Merakla fısıldaşanlar, ağlayanlar, dua edenler ve çocuklarını kollarından çekiştiren kadınlar birbirine karışmıştı.

Zingara, doğup büyüdüğü şehri hiç bu kadar kalabalık görmemişti. Sanki bütün Coburg o sabah pazar yerine akmıştı.

İdam iskelesinin yakınında Prens için hazırlanmış gösterişli bir koltuk duruyordu. Koltuğun arkasındaki direktte Saksonya flaması dalgalanıyordu.

“Asın şu Tanrı düşmanlarını!” diye bağırarak bir köylü öne doğru yüklenirken hemen yanında başka bir adam kalabalığı yarıp geçmeye çalışıyordu.

“Bırakın! Kardeşimi son kez göreyim!”

İkisinin arasında sıkışan Zingara, dirsek ve omuz darbelerinden sakınarak geri çekilmeye çalıştı.

Askerler, kılıçları ve mızraklarıyla kalabalığın önünde aşılmaz bir duvar oluşturmuştu. İlk mahkûm grubu elleri bağlı hâlde meydana getirildiğinde yakınları asker hattına yüklendi. Feryatlar yükseldi. Kadınlar ve erkekler yatay tutulan mızraklara çarptı.

Askerler kalabalığı geriye itti. Birkaç çocuk korkuyla ağlamaya başladı.

O hengâmede Zingara, Peter’i gözden kaybetti.

Mahkûmlar darağaçlarının altında bekletilirken Peder Balthasar aralarında dolaşıyordu. Kimine birkaç söz söylüyor, kiminin başında sessizce dua ediyordu. Bazen elindeki haçı uzatıyor, bazen yalnızca başını eğiyordu. Sözleri uzaktan duyulmuyor, yüzündeki yorgunluk

seçiliyordu.

Askerlerin birden hareketlenmesi, Prens ile yargıçların yaklaştığını haber verdi.

Prens Johann der Beständige, beyaz atının üzerinde Spitaltor'dan geçti. Ardında yargıçlar ve maiyeti ilerliyordu. Sur kapısının önündekiler diz çöktü. Prens pazar yerine doğru ilerlerken bazı kadınlar atların önüne atılmaya çalıştı.

“Benim kocam masum!”

“Babamı bağışlayın!”

“Prensim, o benim tek oğlum!”

Askerler kadınları yakalayıp yolun dışına sürükledi.

Prens başını bile çevirmedi.

Belediye Başkanı Georg Goldschmied'in hazırlattığı gösterişli koltuğa oturana kadar meydandaki telaş sürdü. Georg önce keten bir mendil, ardından bir kadeh sundu. Prens yüzündeki teri sildi, kürklü pelerini çıkarıp koltuğun arkasına bıraktı ve kadehten uzun bir yudum aldı.

Yargıçlar yerlerini aldı.

İçlerinden biri deri kılıfından çıkardığı tomarı açıp yüksek sesle okumaya başladı:

“Hristiyan Kutsal Roma İmparatorluğu'nun Mareşali, Saksonya Seçici Prensi, Thüringen Landgrafi ve Meissen Markgrafi, lütufkâr Efendimiz Johann der Beständige'nin tasdikiyle; yargıçlar heyetince isyan ve ihanet suçlarından mahkûm edilen altmış üç kişi ölüm cezasına çarptırılmıştır. İnfazlar 10 Haziran 1525 günü başlayacaktır.”

Kalabalığın içinden derin bir homurtu yükseldi. Askerler mızraklarını yan çevirip halkı yeniden geriye itti.

Usta cellat ile dört yardımcısı idam iskelesine çıktı. Yardımcıların her biri darağaçlarından birinin altında yerini aldı.

Yargıç, listeden ilk mahkûmun adını okudu:

“Eysfeldli değirmenci Jörg Preyl!”

Ardından üç ad daha okundu.

Dört mahkûm, elleri arkalarından bağlı hâlde askerlerin arasında merdivenlerden çıkarıldı. Her biri ilmiklerin altındaki sehparın üzerine götürüldü. Dört yardımcı, beyaz torbaları başlarına geçirip ipleri boyunlarına yerleştirdi.

Jörg geri çekilmeye çalıştı. Yardımcılardan biri onu omuzlarından kavrarken bir asker kolunu tuttu. Beyaz torba zorla başına geçirildi.

Meydan bir anda öyle sessizleşti ki uzaktaki bir çocuğun hıçkırığı bile duyuldu.

Dört mahkûm sehparların üzerinde yan yana bekliyordu. Aralarında yalnızca Jörg'ün bacakları titriyordu. Sağındaki adam başını öne eğmiş dua ediyor, diğer ikisi hareketsiz duruyordu.

Usta cellatilmekleri son kez gözden geçirdi. Birkaç adım geri çekilip elini kaldırdı.

Eli indiği anda dört yardımcı sehparları aynı anda devirdi.

Dört ip birden gerildi.

Bedenler aynı anda sarsıldı. Jörg birkaç kez kasıldı. Yanındaki adamlardan birinin ayakları boşlukta çırpındı. Ardından dördü de ip-lerin ucunda yavaşça dönmeye başladı.

Kalabalık tek bir gövde gibi derinden uğuldadı.

Parmak uçlarına yükselen Zingara, önünde duran Andreas ile Simon'un omuzlarının üzerinden Jörg'ün ipte sallanan bedenini gördü.

Eli kendiliğinden ağzına gitti. Nefesi boğazında düğümlendi.

Arkasını dönüp kalabalığın içinden çıkmaya çalıştı. Fakat kimse ona yol vermiyordu. Dirsekler, omuzlar, ter kokusu ve ağlama sesleri üstüne üstüne geliyordu.

Zingara güçlükle kalabalığın dışına çıktı ve kendini Spitaltor'un gölgesine attı. Sıcak taş duvara yaslandığında dizleri titriyordu. Midesi ağzına gelmişti.

Gözlerini kapattı.

Fakat Jörg'ün ipte sallanan bedeni kaybolmadı.

"Keşke annemin sözünü dinleseydim," diye mırıldandı.

İdamların salı gününe kadar süreceğini düşündükçe midesi yeniden bulandı. Hepsi bitene kadar pazar yerine bir daha yaklaşmamaya yemin etti.

Kaleye döndüğünde Christina'yı avlunun bir köşesinde ihtiyar kadınlarla sohbet ederken buldu. Christina onu hemen yanına çağırdı. Zingara başını eğdi; her azarı hak etmiş gibi ona doğru yürüdü.

Fakat Christina o gün iyi günündeydi.

"Şu kovaları çamaşırhaneye götür," dedi yalnızca.

Zingara kovaları aldı. Demir kulplar birbirine çarpınca ellerinin hâlâ titrediğini fark etti. Christina'nın sesi ona çok uzaklardan geliyordu.

Hiçbir şey söylemeden yürüdü.

O gece Zingara'nın gözünü uyku tutmadı. Ne yana dönse değirmenci Jörg'ün ipte titreyen bacaklarını görüyordu. Kâbuslarında Jörg'ün cansız bedeni kucağına düşüyordu.

Birkaç kez sıçrayarak uyandı.

Şafak söksün diye Tanrı'ya dua edip durdu.

5. Bölüm

Şafak, kalenin avlusuna gri bir buğu gibi indi.

Gece boyunca taş duvarlara sinen nem, sabahın ilk ışıklarıyla ağır ağır yükseliyordu. Avlunun taşları hâlâ soğuktu. Kovaların demir kulpları Zingara'nın avuçlarını sızlatıyordu. Fakat dün pazar yerinde Jörg'ün boynunda gerilen ip hâlâ gözlerinin önündeydi.

Çamaşırhanenin kapısını açtığında buhar ve sabun kokusu yüzüne çarptı. Kazanların altındaki ateş çıtırdıyor, ıslak taş zeminde sular ince ince akıyordu.

Kadınlar suskundu. Her biri kendi teknesine eğilmiş, çamaşırları çitiliyor, sıkıyor, yeniden suya bastırıyordu. Kimse idamlardan söz etmiyordu.

O sabah söz, ağızlardan çekilmiş, teknelerin başında çalışan ellere geçmişti.

Zingara, açık kapıdan avlunun öte yanında duran Christina'yı gördü. Yaşlı kadının dudakları kıpırdıyordu, fakat sesi duyulmuyordu. Bir dua mıydı, yoksa yılların alışkanlığı mıydı, ayırt edemedi.

Başını çevirdi.

Elindeki beyaz çarşafı suya bıraktı. Kumaş teknenin içinde ağır ağır açıldı. İki eliyle üzerine bastırdı. Su kabardı, küçük hava kabarcıkları yüzeye çıktı ve hemen patladı.

Parmakları bir an durdu.

Çarşafın beyazlığı, dün değirmenci Jörg'ün başına geçirilen torbayı getirdi gözlerinin önüne.

Zingara nefesini tuttu. Ellerini sudan çekmek istedi, fakat çekemedi. Parmakları kumaşa daha sıkı kapandı.

Yanındaki kadına bakmadı.

Çarşafı kaldırıp sıkmaya çalıştı. Kumaş avuçlarının arasında buruştu. Elleri titredi; suyunu doğru dürüst sıkamadı. Kumaştan süzülen damlalar taş zemine düştü.

Her damlanın sesi, o sessiz sabahın içinde ayrı ayrı duyuldu.

Avludan içeri serin bir rüzgâr doldu. Buhar kazanların üzerinden dağıldı. Uzakta bir çocuk ağladı; kısa, ince, korkmuş bir ses.

Sonra sustu.

Kadınlar çalışmayı sürdürdü. Hiçbiri başını kaldırmadı.

Zingara bütün sabah tek kelime etmedi.

Çarşafı yeniden tekneye bıraktı.

Parmakları hâlâ titriyordu.

6. Bölüm

Wittenberg, 13 Haziran 1525

Coburg'da darağaclarının ipleri yeni susmuştu. Wittenberg'de ise başka bir düğüm atılacaktı.

Siyah Manastır'ın taş duvarları arasında sabah başlamıştı. Martin Luther masanın başında oturuyor, önündeki kâğıtlara bakıyor, fakat tek satır okuyamıyordu. Mürekkep hokkasının yanında duran kaz tüyü kalemi birkaç kez eline aldı, parmaklarının arasında çevirdi, sonra yeniden bıraktı.

Papaya meydan okumuş, imparatorluk fermanlarına karşı durmuş, prenslerin öfkesini üzerine çekmişti. Fakat o sabah onu yerinden oynatan bunların hiçbiri değildi. Bir kadının karşısında evlilik sözü verecek olmanın tedirginliği idi.

Önündeki evrakları toparlamaya çalışırken mürekkep hokkasını devirmekten son anda kurtuldu. Kendi hâline kısa bir gülümsemeyle baktı. Ardından sandalyesini geriye itti ve odadan çıktı.

Siyah Manastır'ın koridorlarında ağır adımlarla yürüdü. Duvarlar hâlâ buhurun, eski duaların ve yıllarca bastırılmış nefeslerin kokusunu taşıyordu. Bahçeye indi. Zambakların arasından geçti. Gülleri dalından koparmadan eğilip kokladı. Kuşlar, taş duvarların ardındaki dünyadan habersizmiş gibi ötüyordu.

Bahçeden çıkarak Elbe kıyısına doğru yürüdü. Nehirden gelen serinlik yüzüne değdi.

Katharina son aylarda sık sık Siyah Manastır'a gelmiş, kimsenin el sürmek istemediği işlere düzen getirmişti. Talebelerin yatakları, mutfağın hesabı, akan tavanlar, ustaların biriken alacakları... Yıllardır ihmale bırakılmış dağınık ev, onun eli değdikçe yeniden yaşanabilir bir yere dönüşüyordu.

Luther gözlerini kapattı.

Katharina'nın kucağında bir tomar hesap kâğıdıyla kuledeki odasına girirdiği günü hatırladı.

"Hoş geldin, Kathe," demişti. "Yoksa sana Wittenberg'in sabah yıldızı mı demeliyim?"

Katharina kâğıtları masaya bırakmıştı.

"İltifat ediyorsunuz, Doktor Bey."

"Çalışkanlığını herkes övüyor."

"Öyleyse şu hesaplara da bakın."

Luther kâğıtlara göz ucuyla bakmış, bir satırı okuyormuş gibi yaptıktan sonra yüzünü buruşturarak onları yeniden masaya bırakmıştı.

“Bu hesapları okumaktansa papalık fermanı okumayı tercih ederim.”

“Kapımız boş kalmıyor,” demişti Katharina. “Un azalıyor, tavanlar akıyor, Arnold usta parasını bekliyor.”

“Misafire karşı cimri davranmam, Kathe.”

“O hâlde misafire gösterdiğiniz cömertliği eve de gösterin.”

Luther başını kaşımıştı.

“Arnold ustayla ben konuşurum.”

“Yalnız Arnold usta değil. Size ayrılan ödenek zamanında istenmeli. Ev için harcanan her şey de kayda geçirilmeli.”

“İncil davası para hesabıyla yapılmaz.”

Katharina gözünü bile kırpmadan karşılık vermişti:

“İncil davası aç talebelerin midesiyle de yürümez.”

Luther kaz tüyü kalemi masaya bırakmıştı.

“Yeter, Kathe. Hesap işleri bana yalnız üzüntü getiriyor.”

Katharina ellerini beline koymuştu.

“Kimin işi peki bütün bunlar?”

Luther sustu. Önündeki hesaplara, ardından Katharina’nın yüzüne baktı.

“Senin,” demişti sonunda. “Galiba bu evde her şey senin işin.”

Söylediği sözün ağırlığını ancak ağzından çıktıktan sonra fark etmişti. Sesini yumuşatmıştı.

“Kathe, böyle daha ne kadar yaşayacaksın? Sana uygun bir koca bulmalıyız.”

Katharina bir an sessiz kalmış, ardından gözlerini kaçırmadan ona bakmıştı.

“Başkasıyla evlenmem.”

Luther kaşlarını kaldırmıştı.

Katharina devam etmişti:

“Siz isterseniz, sizinle evlenirim.”

Bu kez susan Luther olmuştu. Önündeki hesap kâğıtlarına, sonra Katharina’nın yüzüne bakmıştı.

Yavaşça yerinden kalkmış, Katharina’nın iştent sertleşmiş ellerini avuçlarının arasına almıştı.

“Öyleyse benimle evlen, Kathe.”

Elbe kıyısında bu anıya öylesine dalmıştı ki hizmetçi gelip haber vermese vakti kaçırıacaktı. Uzaktan çan sesleri geliyordu. Luther cübesinin önünü düzeltti ve ağır adımlarla manastıra döndü.

Akşam saatlerinde Siyah Manastır'ın küçük odalarından birinde masaya beyaz keten bir örtü serilmişti. İki yandaki şamdanlarda mumlar yanıyordu. Nikâhın gösterişli olmaması için özellikle özen gösterilmişti.

Kalabalık yoktu.

Şenlik yoktu.

Yalnızca birkaç tanık, birkaç mum ve söylenecek birkaç kısa söz vardı.

Luther ile Katharina, Johannes Bugenhagen'ın önünde yan yana durdular. Katharina başını hafifçe eğmişti. Bir an gözleri Luther'e kaydı. Luther o bakışı hissetti, başını çevirdi ve belli belirsiz gülümsedi.

Mumların usul çitirtisinden başka ses duyulmuyordu.

Bugenhagen kutsal metinden birkaç bölüm okudu. Ardından şahitlerin huzurunda Luther ile Katharina'nın evlilik sözlerini aldı ve onları karı koca ilan etti.

Bir an için odada yalnızca mum alevleri kıpırdadı.

JustusJonastörenboyuncagözleriniyereindirmişti.Lutheronadöndüğünde Jonas'ın gözlerinin dolduğunu gördü. Jonas hiçbir şey söylemedi.

Lucas Cranach ile eşi Barbara sessizce tanıklık etti. Johann Apel'in yüzünde törenin ciddiyeti okunuyordu.

Eski bir keşişle manastırdan kaçmış eski bir rahibenin evliliği, ruhbanlara dayatılan bekârlığa sessiz ama açık bir cevaptı.

Tören sona erdiğinde kimse hemen yerinden kıpırdamadı.

Siyah Manastır'ın taş duvarları, az önce söylenen sözleri içine çekmiş gibi sessizdi.

Dışarı çıktıklarında akşam serinliği avluya inmişti. Elbe'den gelen rüzgâr taş duvarların arasından geçiyor, mumların ve eski buhurun kokusunu dağıtıyordu.

O gece sade sofrada Luther ile Katharina yan yana oturdular. Yemek basitti. Sofra kalabalık değildi.

Luther, Katharina'nın hazırladığı yemeğe bakarak bir süre sessiz kaldı.

"Kathe," dedi sonunda, "ben yıllarca Tanrı'ya yaklaşmanın yolunu kelimelerde aradım."

Katharina hafifçe gülümsedi.

"Şimdi de sofrada mı arıyorsunuz, Doktor Bey?"

Luther yorgun, fakat içten bir gülümsemeyle ona baktı.

"Belki de insan bazen bir dilim ekmekle terbiye edilir."

Katharina gözlerini tabağına indirdi. Gülümsemesi sönmedi.

"Öyleyse önce yemeğinizi yiyin. Sonra Tanrı'yı yine ararsınız."

Luther güldü. Kısa, alçak ve yorgun bir gülüştü bu. Fakat odanın taş

sessizliğini kırmaya yetti.

Mum ışığı duvarlarda titrerken yemeklerini sessizce yediler. Siyah Manastır'ın pencerelerinde gece boyunca birkaç solgun ışık yandı.

Ertesi sabah Wittenberg bu evliliği konuşmaya başladı. Kimi başını salladı, kimi fısıldadı, kimi kapısını kapatıp içeride güldü.

“Bir keşişin karısı olur mu?”

“Olur elbet. Tanrı evliliği yasaklamadı ya.”

“Peki ya o kadın? Manastırdan kaçmış bir rahibe değil miydi?”

“Belki de asıl kaçtığı yer manastır değil, kendisine biçilen hayattı.”

Bu sözler pazar yerinde, bira fiçilerinin başında ve evlerin dar kapı aralarında dolaşıp durdu. Wittenberg, Luther'in kitaplarını okuduğu kadar sofrasını da konuşuyordu.

Luther ise bahçede oturmuş, mutfak penceresinden gelen taze ekmek kokusunu içine çekiyordu. Gözleri dalgın, elleri dizlerinin üzerinde birleşmişti.

Katharina evin içinde dolaşıyordu. Mutfak, avlu ve misafir odaları onun adımlarıyla yeniden düzene giriyordu. Kapılar açılıyor, kapılar yer değiştiriyor, sabahın işleri sessizce birbirine bağlanıyordu.

Luther onu bir süre izledi.

O sabah Siyah Manastır'da eski duaların kokusuna taze ekmek kokusu karışmıştı.

7. Bölüm

Ateş, ıslak odunların arasında inatla tutunmaya çalışıyordu. Duman ağır ağır yükseliyor, ardından alçalarak adamların yüzlerine çöküyordu. Bakışlar kaçıyor, kelimeler boğazlarda kalıyordu. Kimse kimsenin gözlerine uzun süre bakmıyordu.

Üç gün boyunca Coburg'da altmış üç köylü darağaçlarında can vermişti.

Altmış üç artık yalnızca bir sayı değildi. Her biri bir isim, bir nefes, geride kalmış bir ağıttı.

Anton ellerini ateşe uzattı. Parmakları ısınmıyor, yalnızca daha fazla kızarıyordu.

“Bütün gün iplerin gıcirtısını duydum sandım,” diye fısıldadı. “Sanki meydan hâlâ susmadı.”

Simon başını öne eğdi.

“Biri sehpaye çıkarılırken, ‘Ben açlıktan ölmek için isyan etmiş-

tim,' dedi. O söz içinden çıkmıyor."

Andreas'ın dudakları kıpırdadı, fakat sesi çıkmadı. Alevlerin içinde bir an yüzler ve eller görür gibi oldu.

"Onların hepsi kardeşimizdi," dedi sonunda.

Sesi alçak, fakat kesindi.

Deri kırbasındaki sudan içti. Su deri kokuyordu. Andreas yüzünü buruşturdu.

Anton yanına gelip kırbayı elinden aldı. Önce kendisi içti, sonra Simon'a uzattı.

Antonardındancebindenküçük bıçağını çıkardı. Yanındakikuruodun kabuğunudizinin üzerine koyup ucuna bir haç kazımaya başladı. İlk çizgi düz indi. İkinci çizgide eli sertleşti. Bıçağı fazla bastırınca kabuk çatladı.

Haçın ortası yarıldı.

Kimse bir şey söylemedi.

Anton çatlayan kabuğa baktı.

"Benim kardeşim de o savaşta öldü."

Sonra sustu. Bıçağın ucuyla aynı yeri yeniden kazımaya başladı. Sanki tahta değil, içinden çıkaramadığı başka bir şeyi oyuyordu.

Simon ellerini ateşe uzattı.

"Eskiden onun sözlerini dinlerken içimde bir şey uyanırdı," dedi. "Eisleben'de dinlediğim bir vaiz, 'Luther, fakirlerin kanını emen kili-seyi yıktı,' demişti. O gün ona inanmışım."

Anton acı bir sesle güldü. Gülüşü hemen söndü.

"Papaya karşı konuşurken sesi çekiç gibiydi. Şimdi o çekicin kimin başına indiğini görüyoruz."

Luther'in adı ateşin çevresinde asılı kaldı.

Andreas başını kaldırdı. Ateşin ışığı gözlerinde titredi.

"Onun anlattığı Tanrı hep yukarıda kaldı, Simon," dedi. "Bizim aradığımız Tanrı toprağın, açlığın ve yaraların içindeydi."

Kimse karşılık vermedi.

Duman alçalıp yüzlerini örttü. Bir süre yalnızca ıslak odunların hırıltısı duyuldu.

Anton kabuğu ateşe attı. Üzerine kazıdığı kırık haç önce kızardı, ardından karardı.

"Biz adalet istiyoruz," dedi.

Simon başını salladı.

"Ben hâlâ bir şeye inanmak istiyorum. Ama artık hangi sese inana-cağımı bilmiyorum."

Andreas ateşin içinde çöken kabuğa baktı.

“Prenslerin karnı doluyken bize İncil’den sabır okuyorlar. Aç adamın midesinde sabır barınmaz.”

Anton bıçağını kapattı. Parmakları, hâlâ kabuğu oyuyormuş gibi dizinin üzerinde kıpırdıyordu.

Simon başını kaldırdı.

“Luther kötü biri miydi?”

Andreas uzun süre cevap vermedi. Ateşin son kızılıkları yüzünde oynuyordu.

“Bilmiyorum,” dedi sonunda. “Belki korktu. Belki Tanrı’dan çok prenslerin kılıcını duydu.”

Anton başını kaldırdı.

“Evet.”

Tek kelimeydi. Fakat hem kabul hem de hüküm gibi duyuldu.

Simon dizlerine doğru eğildi. Sesi neredeyse ateşin çıtırtısına karıştı.

“Belki bir gün Tanrı’yı bize efendilerin ağzından değil, bizim dilimizden anlatan biri çıkar.”

Andreas uzaklara baktı. Çamların arasında hiçbir şey görünmüyordu.

“O gün gelene kadar unutmayacağız,” dedi.

Simon bez çıkının ağzını açtı. İçindeki böğürtlenleri gösterdi; fakat kimsenin canı yemek istemedi. Kendisi birkaç tanesini ağzına attıktan sonra çıkının ağzını yeniden iple bağladı.

Sırtını nemli otlara verdi ve gökyüzüne baktı.

Rüzgâr çam dallarını hışırdattı. Közlerden biri çatladı ve karardı.

Bir süre sonra Simon doğruldu.

“İlk nöbeti ben tutayım.”

8. Bölüm

Coburg, ölümden geriye kalanları toplamaya başlamıştı. Darağaclarının ipleri indirilmiş, pazar yerindeki tahtalar sökülmüş, taşlara sinen kalabalığın ağır kokusu güneşle birlikte yavaş yavaş dağılmıştı.

Veste Kalesi’nin çevresini dolanıp ormana uzanan patikada iki genç kadın yavaş adımlarla yürüyordu.

Veronica koyu renkli, sade bir üstlük giymişti. Başlığının kenarında tek bir süs yoktu. Zingara ise iki eliyle tuttuğu örtüyü onun başının üzerinde taşıyor, yüzünü güneşten koruyordu.

Yolun tozu adımlarının altında yükseliyor, sonra yeniden ayaklarının dibine çöküyordu.

Veronica'nın alnında ter birikmişti. Asma dallarının direklerle yılan gibi dolandığı çardağa vardıklarında durdu ve gölgede kalan ahşap sıraya oturdu. Zingara örtüyü kapatıp onunla birlikte serinliğe sığındı.

Veronica elini göğsündeki broşa götürdü. Parmakları, babasının armasını taşıyan kabartmanın üzerinde bir an fazla kaldı.

“Buraları özlemişim,” dedi. “Amcam Prens Johann’ın ricasını kırmayıp burada kalmakla iyi etmişim.”

Başını hafifçe eğdi.

“Babamın son günlerinde çektiği acıları gördükten sonra ölümüne üzülmek, kurtuluşuna üzülmek gibi geliyor. Köylü ayaklanmaları, mektuplar, elçiler, dualar... Her şey birbirine karışıyordu. Ölüm haberi geldiğinde insan gibi ağlayamadım bile.”

Zingara, Veronica'nın yüzüne baktı. Kapattığı örtünün sapını dizlerinin üzerinde tutuyor, parmaklarını ahşaba sessizce bastırıyordu.

Veronica'nın sesi yavaşça sertleşti.

“Babam böyle sessiz gitmemeliydi. İmparatorluk tacını bile geri çevirmiş bir adamdı. Görkemli bir cenazeyi herkesten çok o hak ediyordu.”

Parmağını broşun kabartması üzerinde gezdirdi.

“Köylülere karşı da herkesten daha merhametliydi. Ölmeden birkaç hafta önce amcam Johann’a, ‘Belki de bu fakir insanlara ayaklanmaları için biz neden verdik,’ diye yazmıştı.”

Dudakları titredi, fakat ağlamadı.

Çardağın üzerindeki asmalarda serçeler kımıldadı. Birkaç kuru yaprak dönerek yere düştü.

Veronica bakışlarını kayın ağaçlarına çevirdi. Bir süre onları seyretti, sonra daha yumuşak bir sesle konuştu:

“Her şey nasıl da değişiyor! Jessen ile Wittenberg arasında savrulurken burada bir geçmişim olduğunu bile unutmuştum.”

Elini broştan çekip Zingara’yı baştan aşağı süzdü.

“Sen de çok değişmişsin. Şuralarda az oynamadık. Ağaçlara tırmanma yarışı yaptık. Hiç unutmadım.”

Zingara tebessümle başını sallamakla yetindi. Bakışları ağırlaşmış, gülümsemesi sönmüştü.

Veronica bunu fark etti.

“Neden konuşmuyorsun? Hani o geveze Zingara nerede?”

Zingara, Veronica'nın yüzüne diktiği iri kahverengi gözlerini önüne indirip cevap verdi:

“Ben hâlâ aynı Zingara’yım, Hanımım. Eski günleri nasıl unuturum? Yazı yazmayı bile bana siz öğrettiniz. Kaleye döndüğünüzde beni

yeniden hizmetinize çağırmanız da beni çok mutlu etti. Bunun için size daima minnettarım.”

Veronica çenesini kaldırıp terli gerdanını sıkarak kolyeyi gevşetti.

“Sen güvenebildiğim tek sırdaşımdın. Ama böyle resmî ve uzak durunca sana eskisi gibi güvenmekte tereddüt ediyorum.”

“Affedin, Hanımım,” dedi Zingara. “Yıllardır görüşmeyince eski günleri hatırlamak istemezsiniz diye çekindim. İlk adımı sizden bekledim.”

“Eski günlerimize dönmeyi nasıl arzuladığımı bilemezsin. Öyle acılar yaşadım ki köylülerin acısı benimkinin yanında hiç kalır!”

Zingara’nın parmakları örtünün sapında biraz daha sıkıştı.

“Neden?” diye sordu.

“Soylu da olsa acıdan kaçamıyor, insan.”

“Sanki yaşamaktan vazgeçmiş gibisiniz.”

“Hayır. Yaşamaktan değil, inanmaktan ve sevmekten bahsediyorum.”

“Kalbiniz kırılmış.”

“Hem de bin parçaya.”

Zingara örtünün sapını dizlerinin üzerinden indirip yanına bıraktı.

“Lütfedip anlatmak ister misiniz?”

“Zaten senden başka kime anlatabilirim!” dedi Veronica.

Aşağıda, kuşbakışı görünen şehrin hareketine baktı.

“Wittenberg’de Veliaht Prens Johann’la tanıştım. Fakat bir gün karşıma geçip babasının buyruğuna uyarak Hessenli Elisabeth’le yaptığı hanedan evliliğini sürdürmek zorunda olduğunu söyledi. Nasıl yıkıldığımı anlatamam.”

Yakındaki asma dalından bir yaprak kopardı. Yaprakın damarlarını tırnağıyla ayırmaya başladı.

“O şimdi prensesinin yanında. Ben ise burada, babamın kalesinde, elimde kalan parçaları bir araya getirmeye çalışıyorum.”

Zingara bir süre sustu.

“Size ve gösterdiğiniz sadakate layık değilmiş,” dedi sonunda.

Veronica acı bir gülümsemeyle başını çevirdi.

“Evet, doğru. Her yara gibi gönül yarasının da dinmesi vakit ister.”

Bir süre ikisi de sustu. Sessizlik, yaprakların hışırtısına karışıp çardağın gölgesine yayıldı.

Sonra Veronica sordu:

“Ya sen? Hiç sevdiğin biri olmadı mı?”

Zingara’nın bakışları dizlerinin üzerindeki ellerine indi.

“Aslında hem oldu hem olmadı.”

“Nasıl yani?”

“Bana ilgi duyan birkaç kişi oldu. Ama hep kendimi sakındım.”

Markus’un ahırın arkasında yolunu kesmesini, Helmut’un kalenin kuytu koridorunda üzerine doğru gelişini, iki yıl önce Carl’ın ormanda soluğunu ensesinde hissedecek kadar yakınına sokulmasını hatırladı. Erkeklerin terli, buyurgan ellerinden kurtulmak için nasıl çırpındığını yeniden duyumsadı.

“Korktum,” dedi.

“Sevmekten mi?”

“Tam öyle değil. Bir erkeğin boyunduruğuna girersem özgürlüğümü kaybederim diye düşündüm.”

Veronica hüznle gülümsedi.

Biraz ötede bir seyis, kaleye ait bir kırsağı yularından tutarak götü-rüyordu. Veronica bakışlarını ona çevirdi.

“Kalbim kırık; ama yine de sevmek güzeldir, derim. Elimden gelse, kalbimi şu kırsağın sırtına bindirip dörtlüye koştururdum.”

“Keşke bunu daha önce duysaydım, Hanımım.”

“Neden?”

“Carl benimle evlenmek için neredeyse bir yıl peşimde dolaştı. Sonunda umudunu kesti ve geçen yıl evlendi.”

“Demek ki sabrı o kadarmış.”

Bir süre daha oturdular. Sıcak, çardağın gölgesine kadar sızıyordu. Veronica alnındaki teri mendiliyle aldı.

“Dönelim,” dedi. “Bütün bedenim sıcaktan ağırlaştı. Ilık suyla yıkanmak iyi gelecek.”

Veronica ayağa kalktı. Zingara da örtüyü yeniden açtı.

Patikadan kaleye doğru yürüdüler.

Örtünün gölgesi Veronica’nın yüzüne düşüyor, sapını tutan Zingara’nın elleri ise güneşte kalıyordu.

9. Bölüm

Taş köprüyü geçtiler. Ayak sesleri surların arasında yankılandı, ardından avlunun genişliğinde kayboldu.

İç sur kapısının iki yanında mızraklı muhafızlar nöbet tutuyordu. Veronica’yı görünce başlarını eğip yana çekildiler.

Veronica ile Zingara, prenslik avlusuna açılan nemli ve serin geçide girdiler.

Yukarı çekilmiş sivri uçlu demir parmaklığın altından geçerken

Zingara'nın nefesi sıkıştı. Başının üzerinde asılı duran demir uçlara bakmadan adımlarını hızlandırdı. Mızraklı nöbetçilerin arasından geçip kuyunun bulunduğu küçük avluya çıktılar.

Güller, sarmaşıklar ve duvar diplerinde yetişen kokulu otlar, güneşte ısınmış taşlara ağır kokularını bırakıyordu. Askerler ortalıkta dolaşıyor, hizmetkârlar duvar diplerinden sessizce geçiyordu.

Burada her adım hesapla atılıyordu.

Prenslük binasına bitişik küçük şapelin taş kemerli kapısı açıldı. İçeriden çıkan yaşlı rahibenin ardından balmumu ve buhur kokusu avluya yayıldı.

Saksonya armalı sancağın asılı olduğu prenslik binasına vardıklarında kapıda siyah cübbeli, uzun sakallı Lucas Cranach'la karşılaştılar.

Veronica'nın yüzü aydınlandı.

"Uzun zaman oldu, Cranach Usta!"

Alnı açılmış ressam, Veronica'nın önünde eğildi.

"Sizi çok iyi gördüm. Hem de çok güzelleşmişsiniz."

"İltifat ediyorsunuz," diye güldü Veronica.

"Anneniz Anna nasıllar?"

"Doğrusu ben de çoktandır görmedim."

"Görürseniz selamlarımı iletin."

"Hay hay."

Veronica'nın bakışları Cranach'ın yanındaki iki hizmetkâra taşıttığı, siyah örtüyle kaplı tahta panoya kaydı.

"Yeni bir çalışma mı?"

"Şövalye Fritz'in portresi. Nihayet tamamlandı. Yalnızca çerçevesi henüz bitmedi."

"Bakabilir miyim?"

Cranach siyah örtüyü kaldırdı.

Zırhın çeliği ışığı kırıyordu. Uzun saçlı, sarışın Fritz'in mavi gözleri boyanın içinden canlanmış gibi bakıyordu. Sert çenesi, dar ağzı ve omuzlarını genişleten zırhıyla çerçeveye hükmediyordu.

Zingara portreye kısa bir an baktı, ardından başını çevirdi. Parmakları eteğinin kenarında kapandı, sonra yeniden açıldı.

Veronica gözlerini portreden ayırmadan sordu:

"Benim portremi ne zaman yapacaksınız?"

Cranach tebessüm etti.

"Bu nadir güzelliğinizi ölümsüzleştirmek için sabırsızlandığımı bilin. Söz, Prens Johann'dan sonra sizinle çalışacağız."

"Çok sevindirdiniz."

"Asıl ben sevineceğim."

“Öyleyse babamın arma bağışladığı ressamı daha fazla tutmayayım.”

Cranach başını hafifçe eğdi.

“Rahmetli babanızın bana bahsettiği büyük bir şerefti o.”

Müsaade isteyip hizmetkârlarla birlikte uzaklaştı.

Prenslük konutunun kalın ahşap kapısı önünde iki muhafız nöbet tutuyordu. Veronica’yı görünce başlarını eğip yana çekildiler.

Veronica ile Zingara kapıdan içeri girdiler. Kapı arkalarından tok bir sesle kapandı. Küçük giriş salonunda oyalanmadan soldaki döner merdivene yöneldiler.

İkinci kattaki geniş koridorun sonunda durdular. Zingara öne geçip çift kanatlı kapıyı açtı.

Perdeli yüksek yatağın üzerine pembe ipek örtüler serilmişti. Dantel işlemeli yastıklar büyük pencereden süzülen ışığı tutuyor, yerdeki kучuk halının renkleri loşlukta sessizce parlıyordu.

Veronica başlığını çıkarıp Zingara’ya verdi, ardından yatağın üzerine uzandı.

“Hayli yorulmuşum,” dedi. “Ilık su hazırlanana kadar biraz uyumak istiyorum. İhtiyacım olursa seni çağırıyorum.”

Zingara, başlığı ve güneşlik örtüyü mavi zemin üzerine beyaz çiçeklerle bezeli küçük sandığın üzerine bıraktı.

“Emredersiniz, Hanımım.”

Yüzünü Veronica’ya dönüp diz çöktü ve başını eğerek selamladı. Ardından kapıyı usulca kapatıp dışarı çıktı.

Koridorun başına doğru yürürken yanından geçtiği kapının ardından kadınlarla erkeklerin birbirine karışan yüksek kahkahaları geldi.

Zingara durdu.

Veronica’yla birlikte geçerken de aynı sesleri duymuştu. Çevresine bakındıktan sonra kapıya biraz daha yaklaştı. İçeride bakır bir tas taş zemine düşüp çınlayınca ürkerek geri çekildi.

Arkasına baktı.

Koridor boştu.

Yeniden kapıya eğilip gözünü anahtar deliğine dayadı.

Yanılmamıştı.

İçeride birkaç soylu kadın ve erkek, taş döşeli geniş odada yan yana dizilmiş ahşap küvetlerde yıkanıyor. Çıplak bedenleri buharın içinde belli belirsiz seçiliyor, kahkahaları su seslerine karışıyor. Avuçlarına doldurdukları suyu birbirlerinin omuzlarına, saçlarına ve yüzlerine sıçratıyorlardı.

Başları eğik iki kadın hizmetçi, soyluların arasında sessizce dolaşı-

yordu. Biri küvetlerin kenarındaki boş bakır tasları dolduruyor, diğeri taşıdığı sıcak suyu ahşap küvetlere döküyordu. Soylulardan hiçbiri dönüp onlara bakmıyordu.

Sanki odadaki su, sıcaklık ve kakhaha yalnızca kendileri için yaratılmıştı. Hizmetçilerin varlığı da duvarlar, taslar ve döşemeler kadar doğal kabul ediliyordu.

Zingara doğruldu. Bir kez daha çevresini yokladı. Kimseye yakalanmadığını anlayınca merdivenlerden aşağı indi.

Avludan gelen gül ve kokulu otların kokusu burnuna doldu. Bir an durup derin bir nefes aldı.

Arkasındaki kapının ardında hâlâ buhar ve kakhaha vardı.

Önündeki avluda ise toprak, gül ve uzak ahırlardan gelen saman kokusu.

10. Bölüm

Fritz, şövalye salonunda zırhının son kayışını çözdürdü. Hizmetkâr göğüslüğü öne doğru aldığı anda derin bir nefes çekti. Omuzlarının altında kızarmış izler kalmış, keten gömleği terden sırtına yapışmıştı.

Zırhın ağırlığı bedeninden kalkmıştı.

Göğsündeki sıkışma ise yerinde duruyordu.

Salon serindi. Cranach'ın az önce ayrıldığı yerde boya, yağ ve taze reçine kokusu hâlâ havada asılıydı. Duvarlarda eski kılıçlar, mızraklar, miğferler ve atalarının savaşlarda kullandığı zırhlar diziliydi. Kalın tahta döşeme, ayak seslerini boğuk bir tıkırtıyla taşıyor, ardından salon yeniden sessizliğe gömülüyordu.

Fritz'in kulağında hâlâ Cranach'ın fırçasının hafif sürtünüşü ve kendi miğferinin içindeki boğuk nefesi vardı.

Uzun süre kıpırdamadan poz vermek onu yormuştu. Miğferini iki eliyle kaldırıp göz hizasına getirdi. İçi boştu. Fakat o karanlıkta savaş meydanındaki kendi bakışını görür gibi oldu.

Karşısına çıkanların o bakıştan nasıl kaçındığını hatırladı.

Bu zırhı en son bir ay önce Frankenhause önündeki savaşta giymişti. Onun dışında yalnızca talimlerde kullanmıştı. O gün kurşuni metal kana bulanmıştı.

Kaç asi öldürdüğünü hatırlamıyordu.

Zırhın içindeki sıcaklığı ise hatırlıyordu. Boğazına dolan teri, omuzlarına vuran kayışları, miğferin içinde ağırlaşan nefesini, parmakları-

nın kılıç kabzasına yapışmasını...

Ve kanın sıcaklığını.

Fritz salonun duvarındaki eski zırha dokundu. Parmaklarını metalin üzerinde tuttukça soğuk yavaş yavaş derisine işledi.

Frankenhausen'de metal böyle soğuk değildi.

Orada her şey sıcaktı: atların soluğu, barut dumanı, parçalanmış bedenlerden yükselen buhar ve kılıcın kabzasına kadar yürüyen kan.

Frankenhausen önünde gökyüzü o gün kurşuniydi. Güneş, gri bulutların ardında sönük bir mühür gibi kalmıştı. Rüzgâr toz, barut ve pas kokusu taşıyordu.

Frankenhausen'de toplanan köylülerin üzerine, Hessen Landgrafi Philipp ile Braunschweig Dükü Heinrich'in askerleri geliyordu. Thomas Müntzer de birkaç gün önce adamları ve gökkuşağı bayrağıyla aralarına katılmış, yaklaşan savaşı Tanrı'nın vereceği bir hüküm gibi anlatmıştı.

Fritz, Prens Johann'ın prenslik ordusuna gönderdiği küçük bir birliğin başındaydı.

Altı yedi bin kadar köylü ve şehirli, ellerinde oraklar, tırpanlar, kazmalar ve baltalarla Hausberg'in önünde toplanmıştı. Aralarında mızrak, kısa kılıç ve eski tüfek taşıyanlar da vardı. Şehirden getirdikleri topları ve arabaları savunma hattının çevresine yerleştirmişlerdi.

Fritz onları ilk gördüğünde savaşın sonucunu anlamıştı.

Kalabalıktılar.

Fakat kalabalık, düzenli bir ordunun önünde çoğu zaman yalnızca daha büyük bir hedef demektir.

Prenslik ordusunda zırhlı süvariler, deneyimli paralı piyadeler, toplar ve tüfekçiler vardı. Fritz yine de yirmili yaşlarındaki genç Landgrafın bu yükü taşıyıp taşıyamayacağından emin değildi.

Philipp beyaz atının üzerinde dimdik duruyor, subayları birkaç adım gerisinde bekliyordu. İki ordunun arasından geçen rüzgâr, topraktan çok korkunun kokusunu taşıyordu.

14 Mayıs sabahının erken saatlerinde otuz kadar atlı keşif için şehre yaklaştı. Köylüler üzerlerine yürüyünce geri çekildiler. Ardından yüz elli kadar atlı tüfekçiyle yeniden saldırdılar.

Bu kez köylüler toplarını da kullanarak onları geri püskürttü.

Küçük başarı köylülere cesaret verdi. Hausberg'deki araba kalesinin çevresinde toplandılar. Arabalar yan yana dizilmiş, tekerlekleri zincirlerle birbirine bağlanmıştı. Aralarına tahta parçaları ve çuvallar yığılmıştı.

Prenslerin ana kuvvetiyle topları ise batıdaki Bendeleben civarında

geceledi. Köylüler karşılarında yalnızca az sayıda asker kaldığını ve o günü kazandıklarını sandılar.

Ertesi sabah Sakallı Georg'un kuvvetleri göründü.

Prenslerin askerleri batıdan ve doğudan ilerleyerek Hausberg'i ve şehre inen yolları kuşattı. Süvariler açık alanlara yayıldı. Piyadeler, köylülerin kaçabileceği geçitleri tuttu. Subaylar toparların çıkarılabileceği yüksek noktaları gözleriyle ölçüp birbirlerine gösterdiler.

Ardından köylülere bir heyet gönderildi.

Silahlarını bırakıp Thomas Müntzer'le diğer önderleri teslim ederlerse bağışlanacakları bildirildi.

Köylüler düşünmek için süre istedi. Görüşmeler sürerken silahlar bir süre sustu.

Fritz, tepede halkalar hâlinde toplanıp tartışan adamları görebiliyordu. Sesleri uzaktan boğuk bir uğultu hâlinde geliyordu.

Onlar tartışırken prenslerin askerleri toparları daha elverişli mevzilere çıkarıyor, süvariler kalan kaçış yollarını birer birer kapatıyordu.

Fritz bunu görüyordu.

Köylülerin de görüp görmediğini bilmiyordu.

Öğleye doğru güneşin çevresinde gökkuşağını andıran solgun bir halka belirdi. Askerlerden bazıları başlarını kaldırdı. Renkler gökte silişik bir çember oluşturuyor, iki ordunun üzerine aynı ışık düşüyordu.

İsyancıların saflarında bir hareketlenme başladı.

Gökkuşağı, Müntzer'in bayrağındaki işaretti.

Köylülerden bazıları diz çöktü. Bazıları ellerini göğe kaldırdı. Ardından ilahi söylemeye başladılar. Kimi bunu Tanrı'nın köylülerden yana olduğuna yordu, kimi yalnızca gökte beliren garip bir ışık saydı.

Fritz sustu.

Bir işaret varsa bile kime gönderildiği belli değildi.

Prenslük ordusunun önünde bir boru çaldı.

Ardından topar ateşlendi.

Yer sarsıldı. İlk gülle araba barikatının önüne düştü. Toprak, tahta parçaları ve insan bedenleri havaya savruldu. İkinci patlamayla barikatın bir bölümü çöktü. Barut dumanı vadiye yayıldı.

Köylülerin ilahisi birkaç nefes daha devam etti.

Sonra top gürültüsünün altında parçalanıp dağıldı.

Fritz atının yelesine doğru eğildi.

Süvariler harekete geçti.

Atların toynakları toprağa aynı anda vurdu. Zemin, yaklaşan bir fırının altında titrer gibi sarsıldı.

Köylüler kaçmakla direnmek arasında parçalandı. Kimileri barikadın gerisine sığındı. Kimileri şehre doğru koştu. Bazıları ise ellerindeki tirpan ve mızraklarla süvarilere karşı yürüdü.

Fritz'in miğferinin içinde nefesi ağırlaştı. Gözlerinin önünden ter akıyor, zırhı her sıçrayışta omuzlarına ve kaburgalarına vuruyordu.

Ama durmadı.

Durursa arkasındaki adamların da duracağını biliyordu.

Elindeki eğri orakla ona doğru koşan bir genç gördü. Çok gençti. Yüzünde doğru dürüst sakal bile çıkmamıştı. Çıplak ayakları sert toprağa vuruyor, durmadan ilerliyordu.

Fritz onun gözlerini gördü.

Korkuyordu.

Fakat geri dönmüyordu.

Genç üzerine atıldığı anda Fritz kılıcını savurdu. Çelik göğsüne girdi. Genç geriye savruldu. Elindeki orak toprağa saplanıp titredi.

Fritz atını dizginledi.

Genç iki eliyle göğsünü tutuyordu. Parmaklarının arasından kan çıkıyor, keten gömleğinin üzerine yayılıyordu. Ağzını açtı. Önce ses gelmedi.

Sonra dudakları kıpırdadı.

"Tanrım..." diye fısıldadı. "Bir gün bile doymadım."

Fritz ona baktı.

Midesi kasıldı. Kılıç elinde birden ağırlaştı. Yüzünü sertleştirmeye çalıştı.

"Sefil," dedi.

Sesi soğuktu.

Arkasından gelen atlılar yanından geçerken Fritz dizginleri bıraktı ve yeniden ileri atıldı.

Kısa süre sonra savaş alanında düzenli bir direniş kalmamıştı. Ormana sızıp kaçabilen az sayıdaki asi dışında geride binlerce ceset ve yüzlerce esir vardı.

Prenslik süvarileri, Hausberg ile şehir arasında kaçanları kovalamayı sürdürüyordu. Toprak kanın sıcaklığını çekiyor, ezilmiş otların kokusu barutla karışıyordu.

Gökteki ışık halkası çoktan solmuştu.

Fritz miğferini çıkardı. Hava yüzüne çarptı. Derin bir nefes aldı. Fakat ciğerlerine dolan şey ferahlık değil, yanık barut, ter ve kan kokusuydu.

Miğferin içi sıırıslıktı. İç kenarında parmaklarının izleri, dış yüzünde başkasının kanı vardı.

Kaç kişi öldürdüğüünü hatırlamıyordu.

Hatırladığı tek şey o gencin gözleriydi.

Bir daha hiçbir şey yemeyecek olan gözler.

Fritz atından indi ve zırhının içinde diz çöktü. Kana bulanmış miğferini toprağa bıraktı. Eldivenini çıkarıp parmaklarının arasından süzülen kırmızıya baktı.

Prenslık saflarında savaş öncesinde tekrarlanan söz kulaklarında yankılandı:

“Tanrı, hükümdarına başkaldırının yanında değildir.”

Fritz başını kaldırdı.

Bir süre miğferin içindeki karanlık boşluğa baktı.

Eli hâlâ duvardaki soğuk zırhın üzerindeydi.

Hizmetkâr birkaç adım gerisinde bekliyor, konuşmaya cesaret edemiyordu. Fritz parmaklarını metalden çekti. Soğuk, avucunda bir iz gibi kalmıştı.

Miğfere baktı.

“Bunu temizleyin,” dedi.

Hizmetkâr eğildi.

“Hangi parçayı, efendim?”

Fritz’in bakışları miğferin karanlık boşluğunda kaldı.

“Hepsini.”

11. Bölüm

Zingara, küçük avludan demir kapıyla ayrılan büyük avluya geçti. Askerler barakaların önünde talim yapıyor, kılıçlar birbirine çarpıyor, sesleri taş duvarlardan geri dönüyordu. Bir seyis atları ahıra çekiyor, iki hizmetkâr büyük kazanların yanından telaşla geçiyordu.

Zingara kalabalığın arasından sıyrıldı. Başını eğdi, omuzlarını daralttı, hiçbir yüze bakmadı. Büyük avlunun öteki ucundaki geçide varana kadar nefesini tuttu.

Geçidin yanında konuşan Christina ile ihtiyar adamı gördü. Başını hafifçe yana çevirdi. Onları tanımıyormuş gibi yanlarından geçmek istedi.

Christina’nın boğuk sesi ardından yetiştı:

“Zingara!”

Duymuştu. Yine de durmadı.

“Zingara!”

Bu kez ses daha yüksekti. İçinde öfkenin yanı sıra yabancı adamın karşısında küçük düşmenin mahcubiyeti de vardı.

Zingara sanki yeni ıştırılmış gibi yavaşladı. Ardından döndü.

Christina'nın yüzü gerilmişti.

"Neden seni çağırınca cevap vermiyorsun?"

"Duymadım, anne."

Christina kızının yüzüne baktı.

"Duymadın mı?"

Zingara gözlerini kaçırdı.

"Duymadım dedim ya."

Christina bir an sustu. Kızının sesinde daha önce duymadığı sert bir uzaklık vardı. Yanındaki ihtiyar adam da hiçbir şey söylemeden onları izliyordu.

"Neyse," dedi Christina. "Bunu sonra konuşuruz."

Yanındaki adamı işaret etti.

"Bu, ayakkabıcı Otto Herrmann. Kendisini selamla."

Zingara hafifçe eğildi.

"Emredersiniz, Hanımım."

Christina'nın yüzü kızardı.

"Benimle alay etme. Şu kovaları al, çamaşırhaneye götür. Sonra da odaya git, beni bekle."

Zingara bir an annesine baktı. Ardından su kovalarının bağlı olduğu boyunduruğu omzuna aldı.

"Emredersiniz, Hanımım."

Koalar daha ilk adımında sallandı. Soğuk su eteğine sıçradı. Zingara dişlerini sıktı ve annesinin duyacağı kadar yüksek sesle söylendi:

"Kahretsin."

Otto olup biteni sessizce izledi. İnce yüzünde yargıdan çok yorgun bir anlayış vardı.

Christina mahcup bir hâlde başını çevirdi.

"Ne oluyor bu gençlere?"

Otto ağır ağır başını salladı.

"Kötü zamanda yaşıyoruz."

Christina iç çekti.

"Hele bir de böyle zor bir kızın varsa, vay hâline. Tanrı bize sabır versin."

Zingara annesinin sözlerini duydu, fakat dönüp bakmadı.

Su dolu kovalarla küçük avluya döndü. Prens'in kaldığı binaya bitişik ahşap yapının giriş katındaki son kapıyı açtı.

Burası genişçe bir çamaşırhaneydi. Ahşap direkler arasına gerilmiş halatlarda ıslak çamaşırlar asılıydı. İçeriden serin kül suyu, sabun ve ıslak keten kokusu yayılıyordu. Bir köşede, isi duvarlara sinmiş ocaklarla atları kararmış bakır kazanlar duruyordu.

Biraz önce taş döşeli yıkanma odasında kahkahalara karışan su, burada külün, sabunun ve çalışmaktan çatlamış ellerin arasından geçiyordu.

Yukarıdaki odada soyluların bedenlerini serinleten suyu hizmetçiler taşıyor, burada aynı suyu yine hizmetçiler ısıtıyor, kirletiyor ve boşaltıyordu. Bir tarafta eğlencenin parçasıydı, öteki tarafta bitmek bilmeyen işin.

Yaşlı bir kadın, ıslak çamaşırları halatlara asmakla meşguldü. Zingara selam vermeden yanından geçti. Kovaları kazana boşalttı, ocağın altına birkaç odun yerleştirdi. Ellerini eteğine sildi ve dışarı çıktı.

Bu kez küçük avluda, Prens'in kaldığı binanın karşısındaki eğreti yapıya yöneldi. Yapının geniş salona bakan tarafındaki sağdan ikinci odanın kapısını açtı.

Odada, duvardan duvara gerilmiş halatlardaki elbiseler, küçük cila-sız bir masa ve geniş bir sedirden başka eşya yoktu. Akşam yaklaştıkça içerisi kararmış, eşyalar birbirine karışan gölgeler hâline gelmişti. Işık yalnızca dar pencereden giriyordu.

Zingara, çenesinin altından bağladığı küçük başlığı çıkarıp sedirin üzerine fırlattı. Saçları omuzlarına döküldü. Başını hafifçe salladı ve pencereye yürüdü.

Coburg, surların ardında, akşam ışığının ağırlaştırdığı taşlar, yokuşlar ve çatılar hâlinde uzanıyordu. Zikzaklı yol, Veste'yle aşağıdaki evleri birbirine bağlayan ince bir yara izi gibiydi.

Aziz Moriz'in iki kulesi, biri ötekine yetişememiş iki tanık gibi şehrin üzerinde duruyordu.

Çanlar tam o anda çalmaya başladı.

Ses taşlara vurup geri dönerken Zingara avuçlarının içinde hafif bir sızı hissetti.

Pencereden ayrıldı. Yorgun bedenini sedire bıraktı. Ellerini başının üzerinde birleştirip tavana baktı. Oda karardıkça tavandaki lekeler birbirine karışıyordu.

Gözlerini kapadı.

Sonra yeniden açtı.

Elinde derin bir toprak çanakla içeri giren annesini fark etmedi. Christina çanağı masaya bırakınca irkildi.

“Ne zaman geldin?”

“Sen zaten hayalden başka ne görüyorsun ki?”

Zingara doğrulup çanağa baktı.

“Ne getirdin?”

“Arpa çorbası.”

Zingara önce çorbaya, ardından annesine baktı.

“Teşekkür ederim.”

Christina kısa bir alayla dudak büktü.

“Ne bekliyordun? Domuz kızartması mı?”

Ardından yüzü ciddileşti.

“Şu yoklukta bulduğumuza şükretmelisin. Yoksa Tanrı seni cezalandırır.”

Zingara başını çevirmeden fısıldadı:

“Bundan başka nasıl cezalandıracak ki?”

Christina’nın yüzündeki öfke bir an için söndü. Yerine yorgunluk geldi. Çanağı işaret etti.

“Söylenme de yemeğini ye. Duanı ettin mi sen?”

Zingara masaya geçti. Küçük tahta iskemleyi çekip oturdu. Kısa bir dua etti. Ardından yüzünü ekşiterek çorbayı kaşıklamaya başladı.

Christina üzerindeki solgun, yamalı önlüğü çıkarırken oda daha da karardı. Pencerenin önündeki küçük kandili yaktı. Alev titreyerek odayı aydınlattı.

“Yarın Gül Sokağı’nda gideceksin,” dedi. “Otto’dan yakkabılarını alacaksın.”

Zingara kaşığı çanağın içinde bıraktı. Başını kaldırmadı.

“Tamam. Veronica’dan izin alır giderim.”

Kandilin titrek ışığı Christina’nın yüzündeki derin çizgileri daha belirgin kılıyordu. Kadın sırtını duvara yaslayıp sedirin kenarına oturdu.

“Veronica nasıl?” diye sordu.

Sesi az önceki öfkeden arınmıştı. Geriye yalnızca yaşlı bir kadının yorgun şefkati kalmıştı.

Zingara gözlerini çanakdan kaldırmadı.

“Nasil olsun... Odasından pek çıkmıyor. Sürekli dua ediyor. Ama bence o da Tanrı’nın onu duyduğundan emin değil.”

Christina başını salladı.

“Soyluların derdi de kendilerine ağır gelir, kızım. Sen yalnızca işini yap.”

Zingara cevap vermedi.

Kandilin titrek ışığında anneyle kızın suskunluğu birbirine karıştı.

Christina sedirin kenarında başını duvara yasladı.

Zingara çanağındaki arpa çorbasına baktı. Kaşığı yeniden eline aldı, fakat ağzına götürmeden ağır ağır çanağın kenarına bıraktı.

12. Bölüm

Öğleye kadar Coburg'u örten sis sonunda dağılmıştı.

Zingara, Veronica'dan izin alıp kalenin demir kuşaklı ağır kapısından çıktı. Rüzgâr yüzüne değdi. Aşağıdaki şehre inen dik ve kıvrımlı yolda adımlarını hızlandırdı.

Yol kenarında oturan Peter'e rastladı.

"Ayakkabıcıya gidiyorum," dedi.

Peter başını kaldırmadı.

"İşim var."

Zingara omuz silkip yoluna devam etti.

İdamların üzerinden henüz çok geçmemişti. Şehrin üzerindeki gerginlik dağılmamıştı. Silahlı devriyeler patikada dolaşüyor, şehir kapısına yaklaşanları uzun uzun süzüyordu. Zingara, pazar yerine uğramak için eski Yahudi Sokağı'ndan dolaştı. Dar taş yolların arasından geçerek Rosengasse'ye çıktı.

Sokak dar ve taş döşeliydi. Bir yanda at nalları taşlarda yankılanıyor, öte yanda iki esnaf birbirine bağırıyordu. Zingara gözlerini fazla kaldırmadan yürüdü.

Küçük bir dükkânın önündeki tahta tezgâhta özenle dizilmiş geniş burunlu deri ayakkabıları görünce durdu.

Doğru yer burasıydı.

Aziz Moriz'in çanları çalmaya başladığında açık kapıdan içeri girdi.

Loş dükkâna deri, zift ve eski ahşap kokusu sinmişti. Duvar boyunca uzanan raflarda geniş burunlu ayakkabılar sıralanmıştı. Solda, üzerine deri parçaları yayılmış bir çalışma masası, arkasında tomar tomar deriler vardı. Karşıdaki kapı atölyenin arka bölümüne açılıyordu. Yanında boş bir iskemle duruyordu.

Zingara dükkânın ortasına kadar ilerledi.

"Hey, usta!"

Cevap gelmedi.

Biraz daha yüksek sesle seslendi:

"İhtiyar!"

Bu kez sesi beklediğinden daha ince çıktı.

Tam o sırada arkadaki kapıdan kucağında deri tomarları taşıyan genç bir adam çıktı. Keten gömleğinin kolları dirseklerine kadar sıvanmış, koyu renkli deri önlüğü dizlerine kadar inmişti.

Başını kaldırdı.

Yeşil gözleri Zingara'nın iri kahverengi gözleriyle buluştu.

Zingara nefesini tuttu.

Dışarıda Aziz Moriz'in çanları hâlâ çalıyordu. Fakat sesleri, dükkânın dar duvarları arasında birden uzaklaşmış gibi geldi. Az önce "ihtiyar" diye seslendiğini hatırlayınca yüzü ısındı.

Genç adam da şaşkınlığını gizlemeye çalışarak deri tomarlarını masaya bıraktı.

"Buyurun?"

Zingara'nın dili çözülmedi. Yalnızca iki kelime söyleyebildi:

"Otto Usta."

"Otto burada değil."

"Ne zaman gelir?"

"Bilmiyorum. Onunla işin mi vardı?"

"Bana bir çift yeni ayakkabı verecekti."

Gencin gözleri Zingara'nın ayaklarına indi. Tozlu, rengi solmuş ve kenarları sökülmüş ayakkabılar iyice yıpranmıştı.

"Çamaşırcı kadının kızı sensin, değil mi?"

"Evet. Christina Roth'un kızıyım."

Zingara kendini toparlamıştı. Artık daha rahat konuşuyordu.

Genç adam tezgâha yöneldi. Siyah, kaba deriden dikilmiş, sağlam görünen bir çift ayakkabı çıkardı.

Zingara ayakkabılara baktı. Sonra tezgâhın kenarında duran kırmızı deriyi gördü.

"Bu kırmızı olsun."

Genç önce elindeki ayakkabılara, ardından Zingara'ya baktı. Tezgâhın altından kırmızı deriden yapılmış başka bir çift çıkardı. Boş iskemleyi işaret etti.

"Şuraya oturun."

Zingara bakışlarını ondan ayırmadan oturdu.

Genç ayakkabılardan birini eline alıp önünde diz çöktü.

Zingara'nın nefesi bir an kesildi.

Şimdiye kadar kimse onun önünde böyle eğilmemişti. Gencin hareketinde ne çekingence ne de gösteriş vardı. Yalnızca işini yapıyordu. Zingara sırtını dikleştirdi; ayağını uzatsa mı, geri çekse mi bilemedi.

Genç eski ayakkabısına uzanınca ayağını hemen geri çekti.

“Dur. Ben çıkarırım.”

“Bu benim işim.”

“Ben çıkarırım dedim.”

Topuklarını birbirine sürterek eski ayakkabılarını aceleyle çıkardı. Çıplak ayaklarını soğuk taş zemine bastı.

Genç hiçbir şey söylemedi. Yeni ayakkabının tekini aldı ve Zingara’nın ayağını hafifçe kaldırdı. Ayakkabıyı dikkatle ayağına geçirdi. Sert deri topuğuna sürtününce Zingara dişlerini sıktı.

“Dar mı?”

“Hayır.”

Zingara, topuğundaki sızıyı belli etmeden gözlerini gence kaldırdı.

Genç hâlâ dizlerinin önündeydi.

Çanlardan biri daha ağır vurdu. Ses, dükkânın dar duvarlarında kısa ve sert yankılandı.

“Diğerini de giy,” dedi genç.

Zingara ayağını uzattı.

İkinci ayakkabıyı da giydirdikten sonra genç biraz geriye çekildi.

“Şimdi yürü. Bakalım uydu mu.”

Zingara ayağa kalktı. İki adım attı, sonra geri döndü.

“Tamam.”

Genç yüzüne baktı.

“Emin misin?”

“Eminim.”

Genç yerdeki eski ayakkabıları almak için eğildi. Zingara ondan önce davranıp ayakkabıları kaptı ve göğsüne bastırdı.

“Ben alırım.”

“İyice eskimiş. Taşımaya değmez.”

“Benim.”

Genç geri çekildi.

Zingara kapıya yöneldi. Eşikte bir an duracak gibi oldu, fakat durmadı.

Genç adam kapıya kadar gelip arkasından baktı. Adını bile bilmediği genç kadının varlığı, dükkânda deri ve zift kokusundan daha uzun süre kaldı.

Zingara köşeyi dönmeden önce elindeki eski ayakkabılara baktı. Bir süre onları tuttu. Ardından sokağın kenarına bıraktı ve yürüdü.

Veste’ye çıkan dik yolda yeni ayakkabılar kısa sürede canını yakmaya başladı. Önce topuklarına basa basa yürümeyi denedi. Rahat edemeyince ayakkabıları çıkarıp eline aldı.

Yalınayak ilerlerken kendi kendine homurdandı:

“Aptal gibi neden ‘oldu’ dedim ki?”

Ayak tabanları taşlara değdikçe yüzünü buruşturuyordu.

Sonra dükkândaki genci hatırladı.

Yeşil gözlerini.

Önünde diz çöküşünü.

Ayakkabısını çıkarmak için uzanırken söylediği sözü:

“Olsun, ben çıkarırım.”

Zingara istemeden gülümsedi. Ayağı keskin bir taşla değince gülümsemesi hemen söndü.

Kaleye yaklaşınca kimse fark etmesin diye ayakkabılarını yeniden giydi. Acıya katlanarak başını eğdi ve adımlarını hızlandırdı. Kimseyle göz göze gelmeden odasına ulaştı.

İçeri girer girmez ayakkabıları çıkardı. Duvara fırlatacak gibi oldu, fakat son anda vazgeçti. Onları sedirin altına itti. Sonra sedire oturdu, dizlerini karnına çekti ve ayaklarını ovdu.

Aklı dükkândaki gençteydi.

Yeşil gözlerinde.

Dizlerinin önünde duruşunda.

Oda aynıdaydı. Dar pencere, gerili halatlar, cilasız masa, geniş sedir...

Fakat Zingara bir süre hiçbirine eskisi gibi bakamadı.

Aynı akşam Rosengasse’nin öteki ucunda Matthias, dar odasında yere bağdaş kurmuş flütünü çalıyordu.

Oda dört çıplak duvardan ibaretti. Yün bir örtü, ince bir yastık ve duvar dibine bırakılmış birkaç parça eşyadan başka hiçbir şey yoktu.

Flütün sesi taş duvarlara çarpıp geri dönüyor, her dönüşünde biraz daha inceliyordu.

Matthias gözlerini kapadı.

Bir nota yarım kaldı.

Zingara’nın yüzü geldi gözlerinin önüne. Dükkânın ortasında duruşu. “İhtiyar!” diye seslendikten sonraki mahcubiyeti. Kırmızı ayakkabıları isterken gözlerinde beliren inat.

Eski ayakkabılarını göğsüne bastırarak söylediği o tek kelime:

“Benim.”

Matthias flütü dizlerinin üzerine indirdi.

O anın sessizliği şimdi odanın içinde yeniden duruyordu.

Marienberg Manastırı’nda kadınlardan söz açıldığında hep aynı kelimeler kullanılırdı:

Arzu.

Günah.

Düşüş.

Matthias o kelimeleri ezbere bilirdi. Fakat bugün dükkânda Zingara'yı gördüğünde bu kelimelerin hiçbiri yardımına gelmemiştir.

Yalnızca onun gözleri kalmıştı.

Matthias flütünü yeniden dudaklarına götürdü. Bu kez çıkan ses daha alçaktı. Notaların arasından yine Zingara'nın yüzü geçti.

Çalmayı bırakmadı.

13. Bölüm

Kilit döndü.

Matthias bu sesle uyandı.

Bir süre nerede olduğunu anlayamadı. Dar odanın çıplak duvarları alacakaranlıkta seçilmiyordu. Yün örtü bacaklarına dolanmış, gömleği terden sırtına yapışmıştı. Nefesi hızlıydı.

Kapı kapalıydı.

Odada kimse yoktu.

Yine de kilit sesi hâlâ kulaklarının içindeydi. Sanki dışarıdaki bir kapıda değil, kendi kafasının içinde dönmüştü.

Doğruldu. Elini yüzüne sürdü. Avucu ıslaktı. Ayağa kalkıp birkaç adım attı. Soğuk zemine basan ayakları titredi.

Pencereye yürüdü.

Rosengasse karanlıktı. Sabah henüz ağarmamıştı.

Yatağına dönüp yeniden uzanmayı denedi. Olmadı. Hangi yana dönse geçmiş, kafasının içinde bir kilise çanı gibi yankılanıyordu.

Sonunda uyumaktan vazgeçti. Yatağın üzerinde bağdaş kurdu. Ellerini dizlerinin üzerine koydu.

Gözlerini kapattığında zihni yine sarp kayalıkların üzerine kurulmuş Marienberg Manastırı'na gitti.

Çamlarla çevrili dağ yamacında yükselen manastır, aşağıdaki Burgeis köyüne ve yemyeşil Vinschgau vadisine tepeden bakıyordu. Keşişlerin Aziz Benedikt Kuralı'na göre yaşadığı manastırın kireçle sıvanmış duvarları, güneşin altında bembeyaz parlıyordu.

Matthias, avluda sükût vaktini geçirirken düşüncelere dalmıştı. Başlıklı siyah yün cübbesi omuzlarından aşağı dökülüyor, başının tıraşlı tepesini kısa koyu saçlardan oluşan bir halka çevreliyordu.

Rahipliğe kabul edilmek için gerekli sınavları geçmişti. Bilgisi yeterliydi.

Fakat ruhu hazır değildi.

Öğrendikçe yeni çelişkiler ortaya çıkıyor, inancı ilk günlerdeki sağlamlığından uzaklaşıyordu. Bir gün bir kiliseye gönderileceğini düşündükçe içi daralıyordu. Cemaat ondan söz, yön ve sarsılmaz bir duruş bekleyecekti.

Oysa kendi içinde sağlam duran şeylerin sayısı her geçen gün azalıyordu.

Ya içindeki boşluk ortaya çıkacak ya da herkesi, hatta kendisini aldatacaktı.

Bunu kimseye söyleyemiyordu.

O sırada siyah cübbesi içinde silik bir gölge gibi beliren Simon gelip yanına oturdu. Son zamanlarda Matthias'ın yanına daha sık gelir olmuştu. Matthias bundan rahatsız oluyor, onunla تنها yerlerde yalnız kalmamaya çalışıyordu.

Simon on altı yaşını biraz geçmişti. Sarışın, mavi gözlü, yüzünde hâlâ çocukluktan kalma bir açıklık taşıyan bir gençti. Geçmişi manastırda fısıltılara dönüşmüştü. Yaşlı rahiplerin bakışlarında bunun izi hâlâ duruyordu.

“Neyin var?” diye sordu Simon.

Matthias cevap vermedi.

“Bir derdin mi var?”

“Düşünüyorum.”

“Neyi?”

“Bir gün buradan gidersem ne yaparım, diye.”

Simon avlunun beyaz duvarlarına baktı.

“Manastırı sevmeyiğini sanıyordum.”

“Sonuçta buradaki yaşama alıştım,” dedi Matthias.

Simon bir süre sustu.

“Haklısın. Hiç değilse burada güvendesiniz,” dedi sonra.

Uzakta bir rahibin deri ayakkabıları taş zeminde süttü. Ses birkaç adım sonra kayboldu.

Simon yeniden konuştu:

“Eskiden daha çok konuşurdun. Şimdi susuyorsun. Bazıları kafanın karıştığını söylüyor.”

Matthias başını kaldırmadı.

“Kim?”

Simon omuz silkti.

“Birçoğu.”

Bir an durdu, sonra sesini alçalttı:

“Bazıları Lutherci fikirlerin kafanı karıştırdığını söylüyor.”

Matthias bir an Simon’a baktı. Sonra ayağa kalkıp kiliseye yöneldi.

Simon peşinden geldi.

“Neden bana böyle davranıyorsun?”

“Günah çıkaracağım.”

Matthias kilisenin loş orta nefinde ağır adımlarla yürüdü. Kireç badanalı kalın sütunların arasından geçip yan nefteki küçük sunağın önüne gitti.

Sunağın iki yanında balmumundan iki ince mum yanıyordu. Cılız alevleri taş duvarların üzerinde titriyor, sabah ayininden kalan hafif buhur kokusu kilisenin serinliğinde hâlâ duyuluyordu.

O gün itirafları Peder Stefan dinliyordu. Başlığını omuzlarına indir-miş, alçak bir iskemlede oturuyordu.

Matthias yanına gelip diz çöktü. Başını eğdi.

Peder Stefan onu daha yaklaşıırken tanımıştı. Neden geldiğini sor-madan bir süre bekledi.

“Dürüstçe itiraf edersen Tanrı merhamet eder,” dedi sonunda.

“Aziz Peder, kendimi çok kötü hissediyorum,” dedi Matthias alçak sesle. “Tanrı’ya karşı suç işlediğimden korkuyorum.”

Peder Stefan hiçbir şey söylemeden bekledi.

Matthias, altı yıl boyunca hemen her konuda fikrine başvurduğu ve öğütlerine uyduğu pederi hayal kırıklığına uğratmanın ağırlığını hissediyordu. Fakat artık susamazdı.

“Geçen yıl Roma’ya gittim,” dedi. “Günahlarımdan arınmak ve inancımı sağlamlaştırmak umuduyla. Fakat orada gördüklerim, inan-dığım her şeyi yeniden sorgulamama neden oldu.”

Asıl söylemek istediği bundan daha ağırdı. Tanrı’nın, ölümler bir yana, yaşayan onca insanın her birini gerçekten duyup duymadığın-dan kuşkulanmaya başlamıştı. Fakat bunu açıkça itiraf edecek cesareti henüz bulamıyordu. Bu yüzden daha az tepki uyandıracağını düşün-düğü Roma’dan söz etmeyi seçti.

Yine de şüphelerini bütünüyle saklamanın kendisine bir yarar sağ-lamayacağını biliyordu. Manastırda öğrendiklerinden farklı bir inanca yöneldiğinin rahipler tarafından sezilmesi, belki de hakkında hüküm verilmeden önce kendi düşüncelerini sınamasına imkân tanıyacaktı.

“Roma’da ne gördün, evladım?” diye sordu Peder Stefan.

“Oraya büyük bir umutla gittim. Papanın olmasa bile kardinaller-

den birinin beni dinleyeceğine inanıyordum. Fakat orada yıllardır kendimi kandırduğımı gördüm.”

“Bir rahip olduktan sonra papayı ve kardinalleri sınamaya mı gittin?”

“Asıl amacım bu değildi,” dedi Matthias. “Fakat gördüklerim beni buna mecbur bıraktı.”

Başını kaldırdı. Sesi hâlâ alçaktı; ama artık kararsız değildi.

“Orada kutsal olanı değil, güçlü olanı gördüm. Yoksulları değil, zenginleri. Kapılar Tanrı’ya yakın olanlara değil, dünyada kudret sahibi olanlara açılıyordu. Papa ile kardinallerin soylulara ve makam sahiplerine gösterdikleri yakınlığın küçük bir bölümünü bile yoksul ve çıkar-sız bir rahibe göstermediklerini gördüm.”

Peder Stefan sessizliğini koruyordu; fakat bu sessizlik giderek ağırlaşıyordu.

“Yıllarca Mesih’in yoksulları nasıl kendisine dost ettiğini okuyarak nefsimi terbiye etmeye çalıştım,” diye devam etti Matthias. “Fakat Roma’da, onun adına hükmedenlerin sevgilerini yoksullara değil, işlerine yarayanlara sunduklarını gördüm. Tanrı’ya imanla bağlı olanlardan çok, güç ve servet sahiplerinin yüzüne gülüyorlardı. Onları hoşnut etmek, açların sesini duymaktan daha önemliydi.”

Bir an sustu.

“Mesih’i ölüme götürenler de varlıklı ve güçlü olanlardı. Şimdi onun adına konuşanlar yine aynı insanların yanında duruyor. Her şey tersine dönmüş gibiydi.”

Peder Stefan’ın yüzü gölgede kalıyordu. Matthias onun ne düşündüğünü seçemiyordu.

“Dayanamayıp bir kardinale bunu söyledim,” dedi. “Bana, ‘Onların kazanılmaya ihtiyacı var, senin yok,’ diye cevap verdi. Sanki güçlülerin peşinden gitmek Mesih’in sevgisinin gereğiymiş gibi konuştu. O anda anladım ki onların yolu sevgiden değil, hizmet adı altında hükmetmekten geçiyor.”

Peder Stefan’ın sesi sertleşti.

“İnancını mı kaybettin?”

“Hayır,” dedi Matthias. “Fakat onu nereye koyacağımı bilmiyorum. Mesih’e mi, Kutsal Kitap’a mı, yoksa onun adına hükmedenlere mi inanmalıyım?”

“Bunları birbirinden ayıramazsın.”

“Roma’da çoktan ayrılmışlardı.”

Peder Stefan’ın nefesi ağırlaştı.

Matthias devam etti:

“Umutla gittiğim Roma’dan kafam karışmış olarak döndüm. Aylardır dua ediyorum. Okuyorum. Kendimi susturmaya çalışıyorum. Fakat şüphelerim azalmıyor; tersine, her geçen gün büyüyor.”

“Mesih’e inanmıyor musun?”

“Elbette Mesih’in yaşadığına inanıyorum,” dedi Matthias. “Fakat Kutsal Kitap’ta ona atfedilen her sözün, her mucizenin ve her hükmün gerçekten ondan geldiğinden aynı derecede emin değilim.”

Peder Stefan’ın sesi neredeyse bir azarlama gibi yükseldi:

“Büyük günah içindesin! Hemen tövbe etmelisin!”

Matthias, pederin sessizliğini anlayış sanmakla yanıldığını o anda kavradı. Yine de söylediklerini geri almak istemedi.

“Tövbe etmekten kaçmıyorum, Aziz Peder,” dedi. “Tanrı’nın beni bağışlamasını ve doğru yolu yeniden göstermesini diliyorum. Bağışlanmam için hangi kefareti uygun görürse yerine getirmeye hazırım. Fakat önce doğrunun ne olduğunu bilmek istiyorum. Bilmediğim bir şey için nasıl tövbe edebilirim?”

Peder Stefan uzun süre sustu.

“Senin yeniden Tanrı’nın ışığını görmeyi ve doğru yola dönmeyi için dua edeceğim,” dedi sonunda.

Matthias kiliseden çıkıp avludaki sıraya döndü. Ellerini dizlerinin üzerinde birleştirerek bekledi.

İçini açmasının doğru olup olmadığını düşünüyordu. Derslerde yaşadığı fikir ayrılıklarına rağmen manastırda hâlâ saygı görüyordu. Şimdi ayaklarının altındaki yerin kaydığını hissediyordu.

Bir süre sonra Simon telaşlı adımlarla geldi.

“Başrahip seni çağırıyor,” dedi. “Avluda ne konuştuğumuzu sordu.”

Matthias gözlerini onun yüzüne dikti.

“Ne söyledin?”

Simon başını eğdi.

“Doğruyu.”

“Bunu bekliyordum,” dedi Matthias

Simon cevap vermedi.

Matthias onun yanından geçip büyük salona gitti.

Oda serindi. Çıplak taş duvarların önündeki uzun masada üç din adamı oturuyordu. Ortada Başrahip Bernhard von Wähingen, sağında Peder Stefan, solunda ise genç Rahip Alexander Obhof vardı.

Alexander, Matthias’tan bir yıl sonra manastıra girmişti. Yine de şimdi pederlerin yanında oturuyordu. Cübbesi temiz, deri kemeri ye-

niydi. Sabah ayinlerine geç kaldığında ya da disipline uymadığında kimse ona yüksek sesle çıkmazdı.

Tirol’de madenleri bulunan babasının gönderdiği yiyecek ve şarap, oğlunun kusurlarını da sessizce örtüyordu.

Alexander’in o masadaki yeri Matthias’ın içine dokundu.

Başrahip sordu:

“Tanrı’ya inanıyor musun?”

Matthias sustu.

“Evet,” dedi sonunda.

Fakat sesi kararsızdı.

“Kutsal Kitap’a?”

“Okuyorum. Ama anladıkça sorularım artıyor.”

Üç peder kendi aralarında fısıldaştı.

Ardından Başrahip hükmünü verdi:

“Hücreye kapatılacaksın. Otuz gün boyunca dua edecek, kutsal metinleri okuyacak ve tefekkür edeceksin.”

Kapının yanında bekleyen Peder Waldhauer, Matthias’ı kolundan tuttu. Onu merdivenlerden aşağı indirdi.

Her basamakta hava biraz daha soğudu.

Şarap mahzeninin yanından geçerken ekşi bir koku yüzüne vurdu. Ardından karanlık bir hücrenin kapısı açıldı.

Matthias içeri itildi.

Kapı arkasından kapandı.

Kilit döndü.

Ses, taş duvarların içinde uzun süre kaldı.

Matthias karanlıkta ayakta bekledi. Gözleri hiçbir şeye alışmıyordu. Elini uzatıp duvara dokundu. Taş ıslak ve soğuktu. Parmaklarının ucunda yosunu andıran kaygan bir tabaka kaldı.

El yordamıyla yerde eski bir örtü buldu. Üzerine oturdu. Örtü nemliydi.

Dizlerini karnına çekti.

İlk geceyi uyumadan geçirdi. Tavandan su damlıyordu. Her damla taş zemine düşüyor, sabırlı ve değişmez bir ses çıkarıyordu.

Duvar dibinde bir şey hışırdadı.

Matthias nefesini tuttu.

Hışırtı uzaklaştı, ardından yeniden yaklaştı.

Fareydi.

Günlerin nasıl geçtiğini anlayamadı. Yiyecekler kapının altındaki dar açıklıktan içeri itiliyordu. Bazen sert bir parça ekmek, bazen biraz su.

Ekmek dişlerinin arasında taş gibi kırılıyor, su ekşi kokuyordu.

Açlık dayanılır gibiydi.

Karanlık değildi.

Matthias önce duaları saydı. Ardından bildiği Latince metinleri içinden tekrarladı.

Sonra susmaya başladı.

Zamanı öldürmek için değil, zamanın kendisini öldürmesini bekler gibi oturuyordu.

Kaç gün geçtiğini bilmiyordu.

Bir süre sonra yukarıdan boğuk bir gürültü geldi. Önce rüya gördüğünü sandı. Ardından taş koridorda koşan ayak sesleri duyuldu.

Anahtar kilidin içinde gıcırdadı.

Kapı aralandı.

İnce bir mum ışığı karanlığı yardı. Matthias gözlerini kapadı. Işık bile canını acıtmıştı.

Simon kapıda duruyordu. Yüzü bembeyazdı. Elindeki donyağı mumu titriyordu.

“Çabuk. Köylüler manastırı basmaya geliyor.”

Matthias doğrulmaya çalıştı. Bacakları onu taşımadı. Duvara tutundu. Dizleri titriyordu.

“Neden manastırı bassınlar?”

“Başrahip istedikleri iki bin beş yüz guldeni vermediği için.”

Simon koluna girdi.

“Yürü!”

Hücreden çıkıp mahzen koridoruna ulaştılar. Taş duvarların üzerinde meşalelerin kızıl ışığı geziniyordu. Uzaklardan bağırışlar yükseliyor, kapılar çarpıyor, sürgüler yuvalarına oturtuluyordu.

Manastırın yıllardır değişmez görünen düzeni, ses ses çözülüyordu.

Avluya çıktıklarında rahiplerle manastır hizmetkârları bir oraya bir buraya koşuyordu. Kimileri dış kapılara sürgü çekiyor, kimileri ambarlarla mahzenlerin kapılarını kilitliyordu.

Henüz gün ağarmamıştı. Gökyüzü karanlıkla kül rengi arasında asılı duruyordu.

Aşağıda, Burgeis’in evleriyle Fürstenburg arasındaki yolda meşaleler ilerliyordu. Bağırışlar yamaç boyunca manastıra doğru yükseliyor, silahlı adamların gölgeleri beyaz duvarlara yaklaşıyordu.

Arkasında kalın bir tahtanın kırılmasını andıran sert bir ses duyuldu.

Matthias döndü.

Simon yoktu.